

סוף זמן קר"ש

עש"ק וישלח

8:49

עש"ק וישב 8:54

מאן דלא קרי קר"ש בעונתיה
בנדוי הוא כל ההוא יומא
(זוה"ק בלק קפ"ז)

י"ף ע"י: התאחדות אברכים דקה"ל ימב לב דסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ב"ה

שיעור השבוע

חבורת יסודי התורה

פרשת וישלח

מס' יומא כד. עד כו.

פרשת וישב

מס' יומא כו. עד כח.

בריש מס' יומא אנו רואים כמה שמירה
היה צריך להקפיד שלא יבא לידי טומאה, אף
בחינוך מוקדם המוקדם ביותר, וטומאת
כמה שמירה צריכים בשעה שיוצאים
מיוקיים הסטאים, וזה א"א רק במח תורה
מרבית רבני שליט"א פסחים מס' מכות

שנה י"ב גליון י' (תצ"א)

וישלח

התפלל להנצל מן היצר

סור מרע ועשה טוב

י"ז כסלו תש"ע

כ"א כסלו

ליקוטי דברי רביה"ק בעל משה ז"ע על יום ההצלה

ביום זה לנו לשמוח בכפלים, כי בעת ההוא שלטו דינים גדולים על בני ישראל, וכאשר בתוקף הצרות הגדולות בעיני ריתחא ריחם ה' על עבדיו, ונתעוררו רחמי שמים שיגיע עת רצון אשר בו ינצל מרן דודי זללה"ה, בו בזמן בודאי נתעורר רחמי שמים גם על אותם היהודים שלא היו ראויים להנצל מחמת עצמם, שלא היה להם כל כך זכותים שיהיו ראויים להמלט, ועל ידי שנושע אותו צדיק נגרוו גם הם עמו וניצולו בזכותו. (כ"א כסלו תשמ"ה)

אלם אנתנו אף אחר שניצלנו מאש הכבשונות וזכינו להצלת גופינו, עוד היתה הצלת נשמותינו תלויה בהצלת מרן דודי זללה"ה, ועל כן אנו שמחים ביום זה על הצלת נשמותינו, וביום זה נשלם הצלתינו על ידי הצלתו, ולכן יום זה הוא יום טוב לכולנו, וכמו שכתב המגן אברהם (ס' תרפ"ז סק"ה) שיש לתקן לעשות פורים ביום שגעשה בו נס, וכמו כן הוא ביום כ"א כסלו שאירע נס לכולנו, ועל כן יש לנו לעשות יום טוב ולשמוח ביום זה. (כ"א כסלו תשמ"ז)

השמחה ביום זה הוא על הצלת הנפש ולא על הצלת הגוף, לכן נקבע עם זה גם בעיקר להלל ותודאה להשי"ת על גודל הנס, והאמנם שהצרות בימי המלחמה היה כגודלת המן להשמיד ולהרוג ולאבד את כל היהודים דיו, עם כל זה אף לאחר שניצולו מידם, הרי הצליחו רשעי ישראל להעמיד ממשלה בארץ ישראל, ולולא ה' שהותיר לנו את מרן דודי זללה"ה שלחם מלחמה לה' בעמלק, לא היינו זוכים לראות דור חדש של יראים ושלמים המתחנכים על טהרת הקודש, וחי' היה מתפשט שליטתם על כל העולם חי. ועל כן ביום כ"א כסלו צריכים בעיקר להתאסף ולישב ביחד לשמוע דברי תורה והתעוררות על גודל יום זה, ולהודות להשי"ת בסירות ותשבחות על גודל חסדו בהצלת רבינו ז"ל ביום הזה, אשר למחיה שלחו אלקים לפנינו, להשריש בקרבינו לידע שהעיקר הוא הרוחניות, להתמיד בלימוד התורה הקדושה בעמל וביגיעה, ולהרבות במצות ומעש"ט. (זאת תנוכה תשמ"ב לתלמידי הישיבה)

והנה אחת מפלאות ה' שעשה עם מרן דודי זללה"ה בהיותו במחנה ההסגר, היה שנשאר שלם בדיוקנא קדישא והרשעים הללו לא גילוהו את זקנו. ויש להסביר הענין על פי דברי החתם סופר בדרשותיו (שבת הגדול דף רמ). לפרש הא דמבואר בגמרא (ברכות כ"ד:) דביום שמינו את רבי אלעזר בן עזריה לנשיא בר תמני סרי שני הוה, אמר איזל ואימלך בדביתוהו, והיא אמרה לו לית לך תיורי, אתרתיש ליה ניסא ואהדרו ליה תמני סרי דרי תיורתא, והיינו דקאמר רבי אלעזר בן עזריה הרי אני כבן שבעים שנה ולא בן שבעים שנה. ולכאורה צ"ב אם חכמי ישראל מיניה לנשיא בתוכם ולא חששו במה דלית ליה תיורי, לאיזה צורך נעשה נס זה. אבל הענין כי הנשיא יושב מושב אלקים בארץ, וצריך שיהיה לו תיורי דמות דיוקנו שלמעלה יתברך, שער רשיה כעמר נקי (דניאל ז ט), אמנם הם חשבו שבגלות שהוא בהסתר פנים אין כאן השראת השכינה ולא איכפת לן בחיורי, ועל כן נעשה לו באותו הלילה יח דדי תיורי, לומר כי משמים הסכימו שעוד ידו יתברך נטויה עליו ושכינת עוזו בקרבינו, כאו כן עתה, עכד"ה. ומעתה יתכן לומר כי מאת ה' היתה זאת, ולא עבד קול"ה ניסא למגנא, כי הנשיא יושב מושב אלהים בארץ, ועל כן צריך שיהיה לו תיורי דמות דיוקנו של מעלה כביכול יתברך, וכדי שמשם תצא השפעת אלהית לבני דורו, על כן היה הכרח לנס הזה שבזמן אשר גברו הצרות ישאר בדיוקנא קדישא, למען הרואת שאפילו בהסתר פנים איכא השראת השכינה בין בני ישראל. (במדבר תשי"ג בחנוכה בית רחל קריית יואל)

ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר, ודרשו ר"ל יותר יעקב לבדו להתבודד בתפלתו, ורומז שצריך האדם להתפלל תמיד שיעורו לו השי"ת שיוכל להתגבר על יצרו הרע, והוא ויאבק איש עמו, היינו התאבקות והתחברות הרע, שעל זה צריך אדם להתבודד ולהתפלל תמיד שיוכל ליצא מכל הרע.

מגן דוד - טאלנא

העשירים יכנעו להעניים

לא יעקב יאמר עוד שמך, י"ל על דרך הלצה דמבואר בוה"ק דנגיעה בירך רימו לו שלא יהיו תומכי אורייתא, ויהיו בני תורה עניים, והעשירים לא יתנו להם די סיפוקם, כן הוא בוה"ק, ולזה י"ל שלבסוף שבכה ויתחנן לו הורדה ליעקב ואמר לא יעקב יאמר עוד שמך, היינו שיהיו בני תורה ויראה עניים ויצטרכו לקבל מעשירים, ועשירים לא ירצו ליתן, לא כן, כי בני תורה יהיו גדולים בחכמה ובמעשים טובים ובעלי מעשיות ממופתים שונים עד שהעשירים יצטרכו להם, והמה בני התורה יהיו בגור שררה להיות להם כל טוב והעשירים יכנעו תחתיהם.

דברי חיים

התקין עצמו לשלשה רברים

רשי' התקין עצמו לדורן ולתפלה ולמלחמה, ויל"ד כיון שהתקין עצמו לתפלה למה ליה המלחמה, ממה נפשך אם ישמע ד' תפלתו לא צריך מלחמה, ואם לא ישמע תפלתו גם מלחמה לא יועיל לולא עוד ד'.

וי"ל על פי מה שאמרו בוה"ק (וישב דף קפ"ה). במה שראובן הציל את יוסף אף שהשליך אותו לבור נחשים ועקרבאים, כי מיד בעל בחירה קשה יותר להציל, ע"ש. וכן י"ל כאן תחלה התקין עצמו לתפלה, כי יטה ד' לב עשו עליו לטובה, אך אם אולי לא יועיל זאת נגד בעל בחירה או אולי יציל ד' אותי על ידי מלחמה.

דברי דוד

מצות כיבוד אב ואם

ואשלחה להגיד לאדוני למצא חן בעיניך, ושמעתי מאבא מארי הגה"ק מוה"ר עמרם ישי ז"ל שהיה אבד"ק סערענטש יצ"ו שפירוש על פי מה שאמרו בוה"ר הקדוש בפרשתו (דף קע): דהרמ"ח מצות עשין מכוונים נגד רמ"ח איברים שבאדם, והיינו שעל ידי הרמ"ח מצות עשין שהאדם מקיים מתקן הרמ"ח איברים שלו, ומצות כיבוד אב ואם מכוון נגד העינים, והיינו שאם מקיים מצות כיבוד אב ואם או ב' עיניו מתוקנים על ידי זה. ומעתה אמר יעקב ואשלחה להגיד לאדוני למצא, והיינו להוציא החן הוא מצות כיבוד אב ואם שיש בעיניך, שאתה קיימת ואני לא קיימתי, עכ"ל ודפ"ח.

בבעת פינחס

אם יבוא עשו אל המחנה האחת והכהו והי' המחנה הנשאר לפליטה, יבואר על פי מה שאמר א"א (ר' יחזקאל מקאומיר ולה"ה) שזוהו כלל שלא יתעקש אדם לדאוג ולהתעצב על ממשול אחד חלילה, כי זה העצבות הוא עצת היצר להפילו ולהכשילו יותר חי'ו, רק העיקר להזהר מכאן ולהבא שלא יקלקל עוד חלילה ויוסיף בתורת ותשובה בשמחה וחיות וממילא יתקן מה שעבר, והוא למשל סוחר העומד בחנותו ביומא דשוקא, והחברה גנבים אורבים בחוץ, הולך גנב אחד אל החנות והחפץ חפץ אחד ובורח, והכוונה כדי שהסוחר ירדוף אחריו ובין כך יבוא החברה גנבים אל החנות ויבזו כל ג'יעו, אמנם הסוחר שהוא פיקח ומבין כל זה אומר בלבו יחזיק לו מה שחפץ ואינו רודף אחריו רק שומר את החנות מכאן ולהבא ונושא ונותן ועי"ז ירוויח ויתמלא ההיזק בכפלי כפליים והנמשל מובן עכד"ה, וזה שרמו כבאן, דידוע עשו היינו היציה"ר, ור"ל אם יבוא עשו אל המחנה האחת היינו אם יבוא היציה"ר ומכשילו לאדם באחת ממצות ה' אשר לא תעשה חלילה, אל יתיאש עצמו ממה שעבר, רק יראה שיהי' המחנה הנשאר לפליטה היינו להכשיר מעשיו מכאן ולהבא וממילא יתקן מה שעבר.

דברי ישראל

הצילני שלא להיות כעשו

הצילני נא מיד אחי מיד עשו, איש ישראל צריך להתפלל להשי"ת שניצל מיד עשו שלא יהא רשע, שאם מתפלל על השגות ומודריגות שוקלים למעלה אם כדאי הוא לכך, ואם זה באמת, אבל אם הוא מבקש שלא יהא רשע עוזרים לו.

זכרון קדוש

הנצל מערמת היצר

הצילני נא מיד אחי מיד עשו, דעשו הוא היצר הרע ובקשת יעקב הי' הצילני נא שלא יהי' עשו אחי, וזה מיד 'אחי' מיד 'עשו', שלא יתגלגל שהיצר הרע יהי' אחי, שפעמים חי' היצר הרע מסית לעבירה, ולעין אדם מראה מצוה, ועל דרך זה מתקרב לאדם ללכוד במהרה לעשות עבירה והבן.

להנצל מן הגאות

הצילני נא מיד אחי, מרומם בזה מה שהיציה"ר נעשה לו כאח ומשתתף עמו בתשובתו ומפילו בפניות ובגאות שזה גרוע מהיצר הרע המסיתו לתאות, שאו יודע כי היציה"ר מסיתו ושזוהו נגד רצונו ית"ש.

בית אברהם - סלונים

אכילה לשם שמים

מנחה הוא שלוחה לאדוני לעשו, כל אכילה הוא מנחה שלוחה או לאדוני או חי' לעשו.

אבקת רובלים

נתנדב לע"נ הבחור יואל ע"ה ב"ר שאול נ"י נפטר י"ח כסלו שנת תשנ"ד - היות שלא הניח זשי"ק נא ללמוד משניות לע"נ

בשבוע הבעלי"ט יהיה יום כ"א כסלו" יום ההצלה והשרור של רביה"ק בעל דברי יואל ז"ע.
חמש וששים שנה חלפו ועברו מיום הזה אשר ריחם הקב"ה על שארית יהודה, והגיל את צדיק הדורות ממות לחיים ומועדות לחיות, ואתו עמו ניצלה גם היהדות הנאמנה כולה ממות לחיים רווינים, פשוטו כמשמעו, זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו לשעה ולדורות.
במאמר הבא נכתוב על דבר מי היה ידו הוצלתו של רבינו ברכבת ההצלה, ולחסר את המסוה מעל פני רשעי הציונים אשר פיהם דיברו שזוא כי הן המה היו אלו אשר הצילו את רבינו ז"ע.

בזכותו של אותו זקן

כידוע הגיע רבינו ז"ע למחנה בערגן בעלזן, ומשם יצא מגויא הרריגה ע"י רכבת ההצלה, כאשר הוכנס שמו של רבינו ז"ע בין 1,681 הנאצים הניצולים האחרים.

הנה במשך השנים יצאו לאור עולם ונתגלו מסמכים היסטוריים המראים באצבע שלא הציונים, הן המה אשר הצילו את רבינו ז"ע אלא אך ורק ה"וועד הצלה" דארה"ב אשר עמדה תחת נשיאותו של "אגודת הרבנים" בראשות הגאון הגדול רבי אברהם קאלמנאוויטש זצ"ל ראש ישיבת מיר בארה"ב וגם זכורים לטוב עסקני ההצלה בעיר בודאפעסט הרח"ל ר' חיים ראטה ע"ה, הרח"ה ר' פנחס פרוידהגער ע"ה ועוד, וכל זה אינו בנוי על השערות או דמיונות אלא בנוי ומיוסד על מסמכים אמיתיים אשר נתגלו במשך השנים.

במשך מאמריו נראה, שעצם הימצאותו של רבינו ז"ע ברכבת ההצלה הוא הוא אלהי הבהיה להצלת כל הניצולים, ולולא עינו הפקוחה והטהורה של רבינו ז"ע, ע"י שאגת האר"י החי שרכבת ההצלה פוסעת ונוסעת בדרכה של אוישוויץ רח"ל היו כל נוסעי הרכבת נתונים בסכנה נוראה להשמדה רח"ל, וע"י שקריו של רבינו ז"ע ע"י עסקני העולם החיצוני, ניצלה כל הרכבת ברגע האחרון על אפם ועל חמתם של רשעי הציונים. בזה יתגלה פרצופיהם האמיתיות של הני "מצילי ישראל" ראשי הציונים הצפיקים כרכובים אלה אשר הצילו את רבינו ז"ע ועוד מענה בפייהם כי חייב הוא "הכרת הטוב" להם ולהמונם ובה אשר יצא חוצץ נגדם הרי הוא "כפוי טובה".

מניעת הצלת משפחת רביה"ק

בספר "פרך המלך" (פרך ח') מובא עובדה נוראה אשר סיפרה הרבנית מרת יאקס תל"ט"א אחותו של הגאון הצדיק מסעמיהאל זצ"ל חתנה דבי נשיאה.
הרבנית תח"י זכתה לעלות לארץ ישראל בעת הועם ביחד עם גיסתה הרבנית הצדקנית מרת ח' רויזע ע"ה בתו של רבינו ז"ע ואחיה הגדול הגה"צ מסעמיהאל זצ"ל.
והי, אין ויהי אילו לשון צער, כאשר אחיי ברות ויסורים, תלאתו הציונים הצפיקים האניה האניה להכוננו כבר לעלות על האניה בדרכם לארץ ישראל, הגיע תאום נער צעיר אשר היה גר בעיר סאטמאר והקדיח תבשילו, ונעשה מראשי העסקנים למען הציונים באירופה.

הבחור הלו התחיל לצעוק בקולי קולות שאינו נתון בשופ"א להעלות לאניה את בתו של האדמו"ר מסאטמאר, ופער פיו הטמא נגד הרבנית הצדקנית ע"ה: "אביך לא נתן לנו לעלות לארץ ישראל ועכשיו רוצים אתה להציל את נפשכם ע"י העלית לארץ ישראל, אני אמנע זאת בגופי נפש".
האנשים אשר עמדו מסביב, וראו את רשעותו הנוראה, התחילו לבכות ולפניו בדמעות שליש שירחם על האנשים האלו כי שלל עשה אשר נמצא את תחת שמי אירופה, חיינו תלויים לנו מנגד, אבל שערי דמיונות נעללו אצלו, עד שהגיע אחד מחביריו וירחים עליהם והתחילו לטעון עם חבריו הנ"ל שיתן להם לעלות על האניה. לבסוף הכריע אותו חבריו, אבל הבחור הלו התנה את עלייתם של משפחת רבינו ז"ע אך ורק בתנאי שלא יקבלו שום כסף שילוח ומוטה על האניה, ורק ישובו במשך כל הסיעה הארוכה על גל האניה, וכך עלו בני משפחת רבינו ז"ע על גל האניה ובמשך כל הסיעה כמעט ונקפאו מגודל הקור והרוחות הנושבות על הים, ולולא אשר כו"כ ניצולים ריחמו עליהם ונתנו להם דבר מה להביא טרף לפיהם היתה זו ח"ו דרכם האחרונה עלי אדמות.
הנה לה יקרא "הצלת משפחתו של רבינו", אשר כל חטאם היתה אך ורק כי מגוע קדוש חמה.

בור מולא נחשים ועקרבנים

כאשר הגיע רבינו ז"ע לקלוינובורג ועבר תלאת ויסורים נוראים, היו אלו הציונים אשר חילקו לו צרות ונון ואנחה בגלל התנגדותו לציונות. וגם אחרי ככלות הכל כאשר נכנס רבינו ז"ע לרשימת הניצולים להגיע ל"בערגן בעלזן" שיע"י הגיע הישועה בהגיעו אחרי זה לשוויץ, נמשכו הרדיפות וגדלו מיום ליום.
פנ"א שמעמד רבינו לפי הוראת הנאצים ימ"ש בתור בין המוני יהודים, בכדי להיכנס ברשימת הנבחרים להטראנספארט המיוחד לבערגן בעלזן, ומחמת חולשתו הביא מאן הדוא כסף שיטע עליו רבניו למנוחה קצרה. והי כאשר ראו זאת כמה מצעדי הציונים התחילו לצעוק על האיש ההוא וחירפו וגיזפו אותו הלמאי לתת כסף למנוחה לבן אדם אשר אשם הוא בכל צרות הכלל והפרט שכלל ישראל עובר בימים אלו!...

למען ידעו דוד אחרון:

מצילים או רוצחים

לקראת יום כ"א כסלו

הדיבורים האלו נגלו מאוד ללב הטהור של רבינו ז"ע. והתמרמרו אז לידיו נפשו הרח"ק רבי אלעזר פיש ז"ע מביקסאד, על גודל הרדיפות שהוא סובל מהציונים, ודיבר אז אתו עמו על ספיקותיו אם להכניס את שמו ברשימת הניצולים אשר ראשי הציונים קאסטנער וחבריו מכינים בימים קשים אלו, רוב שנות הרשימה המה מאוהדי הציונים, פרומים ומשפחתם. והאין יוכל להיכנס בבור מלא עקרבנים ונחשים אשר מחפשים אותו בנרות הלמיתו ח"ו.

מה לכהן בבית הקברות?

האמת היא שרבינו ז"ע לא היה נכנס לרשימת הניצולים באותה טראנספארט. ואם היה הדבר תלוי רק בראשי הציונים בודאי ובוודאי ששמו הק"ל של רבינו לא היה נכנס בין הניצולים. אלא שבילת ברירה הסכימו להכניס בין הרשימות, מכיון שראשי ההצלה האורטודוקסית המניחו תנאי קודם למעשה שאינם נותנים שום תמיכה לרכבת הצלה אלא אך ורק אם רבינו ז"ע יכנס בין רשימת הניצולים, וכידוע בלי תמיכתם הכספי לא היה יוצא לפועל כל רכבת ההצלה.

ראשי הציונים בקלוינובורג היו באמת בכעס על מה ולמה הכניס דר. קאסטנער את שמו של רבינו אשר היה השונא הגדול לציונות, אבל לא היה בידם למנוע דבר זה מדר. קאסטנער כנ"ל. לדבר זה עזר והשתדל מאוד הרח"ה ר' חיים ראטה ע"ה מעיר פעסט וראשי הקהילה האורטודוקסית בעיר פעסט ועסקני וועד ההצלה, אשר בלי תמיכתם ושחוד הכסף אשר הכניסו לראשי הנאצים ימ"ש לא היה יוצא רכבת ההצלה לדרכה.

יא! דאס איזט ארבת רבנינו ז"ע...

כ"ק מרן רבינו הק"ל בעל ברך משה ז"ע סיפר בית סעודת הוהדא יום כ"א כסלו תשמ"ח, שבהיותו בביתו בארץ ישראל נפגש אז עם הגה"צ רבי מרדכי אפמאן זצ"ל מתלמידיו של מרן הקדושת יו"ט ז"ע, וסיפר לו שביום נעוריו, בהיותו בחור צעיר לימים, השתוקק מאוד לעלות לציון ולהתיישב בארץ ישראל ולשבת ללמוד בקדושה וטהרה. והלך לקבל רשותא מאת רבו, אמר לו הקדושי"ט: "נאכדעיי וזו דו וועסט חתונה מאכן אלע זיינע קינדער וועסט פארן". תלמידו הלו קיבל את פסקו של רבו הגדול וביטל את נסיעתו לארה"ק. לימים התיישב בעיר ליד גראסווארדיין, ושם נתמנה ל"ר"צ העיר.

והי כאשר נכנסו הרשעים הנאצים ימ"ש לאונגארן והכריזו על כניסת צבא היהודים בתוך חמנות הגעטא, הגיע הרב הנ"ל לגעטא בגראסווארדיין. והי ביום מן הימים יצא כרוז בתוך המחנה שהנאצים מחפשים אחרי ארבעה רבנים חשובים כדי להעבירם למחנה קלוינובורג. מטרם הם שהרבים האלו יגיעו למחנה בערגן בעלזן, מכיון שהטראנספארט הלו היה מיוחד (לפאראדע אידן) - אנשים חשובים ובה יראו לכל העולם כולו שהם משחררים אנשים מתוך חמנות. באותה מחנה גראסווארדיין היו אז כ"ח מראשי הנעאלאן, והתייצבו ארבעה מררע-בנים שלהם לפני ראשי הנאצים. ראשי הנאצים, בראותם מי המה "הרבנים" פרצו בצחוק באומרים: "הרי אין לכם אפילו חתימת זקן, והאין יכול להיות שרב מורד את זקנו?" ושלחו מאתם את הני ירע-בנים. כאשר נודע דבר זה להגה"צ רבי מרדכי זצ"ל הלך הוא ביחד עם עוד שלשה אנשים חשובים אשר כל אחד זקנו יורד לו על פי מדותיו. והי כאשר ראו אותם הנאצים הכריזו ואמרו: "יא! דאס איזט איין ראבינער" וארבעה אלו נשלחו למחנה קלוינובורג ומשם הגיעו ביחד עם רכבת ההצלה לעיר שוויץ.

אחרי המלחמה הנוראה חזר הגה"צ רבי מרדכי זצ"ל לעיר גראסווארדיין, ונתן אז את כל ילדיו ובאשר ביך על המוגמר" עלה והתיישב בארץ ישראל, כפי ציווי רבו הקדוש ז"ע.
מעובדא זו - סיים רבינו הק"ל בעל ברך משה ז"ע - הואים אנו בביורו כי שקר הם דבורים, וכל אלו הרוצים להוכיח שהציונים ק"ו המה היו מצילי רבינו ז"ע. מהו רואים את ההיפוך, כי גם הנאצים ימ"ש ידעו שכל הכסף לרכבת ההצלה מניע ונא מיהודים אורטודוקסים, ולזאת מוכרזים המה לשלוח ברכבת ההצלה דייקא רבנים חשובים ולא ירע-בנים נעאלאן.
וליתר ראייה הוסיף רבינו בעל ברך משה ז"ע שעל כל הטעלעגראמקונן המדברים בקשר לרכבת ההצלה נכתב "1200 רבנים" ולא אלו הפורקי עול ראשי הציונים אשר כבוח הזרוע נכנסו לרשימת הניצולים.

אפוטרופסים חדשים בכוח הזרוע

נחזור לעניינינו, כידוע, השידור ז"ע את הנאצים ו"קנו" אז קבוצה של 1600 יהודים, וביניהם רבינו ז"ע. התשלום הראשון להנאצים ימ"ש על חשבון הניצולים, ניתנה ע"י ראש הקהל האורטודוקסי הר"ר פנחס פרוידהגער ע"ה. ר' פנחס עמד בקשר עם הגה"צ מושיען של ישראל רבי מיכאל בער ווייסמאנדל זצ"ל, אשר עמד בקשרי "מסחר" עם הנאצים עוד זמן רב לפני זה, ממקום מחבואו בעיר פרעשבורג.
המציאות היתה, שכל המו"מ התנהה ע"י ר' פנחס הנ"ל ולא ע"י הציונים. אלא כעבוד זמן מה נודע הדבר לראשי הציונים, הצליחו בתכסיסים שונים ומשונים להדיח את ראשי האורטודוקסיע מהמו"מ עם הנאצים. והם הכתירו את עצמם לראשי מנהיגי יהדות אונגארן, ודבר זה כמעט והובילה את כל ההצלה לרכבת מות רח"ל, וכמעט שהדבר לא יצא לפועל ורכבת "ההצלה" היה כבר בדרכה למחנה אוישוויץ ר"ל, וכל זה היה באשמתם של "המתווכים החדשים" אשר לא היה להם שום אינטרס בהצלת יהודי הגולה.

מי היה האפוטרופוס על הכסף

האמת היא כי רכבת הצלה זו היתה נסיון ראשון, לרכבת הצלה אחרות אשר היה מתוכנן שאם יצליחו ראשי המצארגנים לשחד את הנאצים ימ"ש ורכבת הצלה יגיע למחנה חפצה לשוויץ, אזי ימשיכו בעוד רכבות הצלה כדי להציל כמה שיותר מורע ישראל, אבל כפי שכל המסמכים שנתגלו במשך השנים מראים באצבע, היו אלה ראשי הציונים האפוטרופסים המוכתרים החדשים אשר גרמו לה והיתה זו רכבת ההצלה האחרונה וכמעט שרכבת זו גם היתה מוגיע לאישוויץ רח"ל. כאשר מוכתבים העסקנים בימים נוראים אלו, רואים בעליל כי רוב הכסף לרכבת הצלה זו הגיע מיהודי ועסקני ארה"ב על האדרעסט של וועד ההצלה, הכסף נשלח לראשי הקהילה באונגארן ובראשם הר"ר פנחס פרוידהגער ע"ה. הכסף אשר הגיע מארה"ב הגיע מחלק גדול מנותנים נדיבים אשר התנו תנאי קודם למעשה שרק הרבי מסאטמאר יהיה האפוטרופוס על הכסף.

ידוע היא שרבינו ז"ע היה נוסע הרבה לעיר פעסט. עוד בחודש אדר שנת תש"ד מוצאים אנו שני מכתבים אשר כתב רבינו ז"ע לר' פנחס פרוידהגער ע"ד הכסף אשר הגיע מוועד ההצלה על שמו של רבינו, ורבינו ז"ע נתן לו הוראות מה לעשות עם הכסף.

באחד מכתבי הקודש מוצאים אנו לשונו של רבינו ז"ע: "היות כי נודע לי אשר בא ילדו איזה סכום על שמי לצורך הצלת נפשות, ושל לי לבתי עמו בענין זה אצמי פרי צדק אילו הי' מצאיות לבתי, היינו נוסע בעצמי לפעטט בשביל זה. אך בשביל כמה מניעות ותיכונים אשר לא אוכל בעת לנסוע בשום אופן באלה מסעי, ולזה מסרתי לשני בעלי בתים הנכבדים הלו המה מו"ר שמעון נעמטעי ח"ו" (ראח"ק בער נידעהוא ומקורב לרבינו ז"ע) ומוה"ר יחושע פריינד נ"י (בנו של הרח"ה רבי חיים פריינד זצ"ל מיער סאטמאר) שדברו עם כבוד מעלתו נ"י בענין זה כל הפרטים כאילו הייתי מדבר עמו בעצמי".

רבינו ז"ע גם כתב באותה עת מכתב לוועדי ההצלה השונות. בארכיונו "וועד ההצלה" מונח מכתב שכתב מנהלה הגה"צ רבי אברהם קאלמנאוויטש זצ"ל ובין השאר כתב שהוא שולח להם מכתב ממרן רבינו ז"ע בנוגע להצלת פלטי פוילן אשר ברחו לאונגארן.

מכל אותם המכתבים רואים אנו בביורו כי קאסטנער וחביריו השתלטו כוחות הזרוע על כל כספי ההצלה מהוועדות השונות שהגיעו מכתבי העולם מרובי מנדיבי ארה"ב אשר נשלחו במכוון להציל בעיקר גדולי הרבנים ומנהיגי היהדות החרדית באונגארן.

ואדרבה, כאשר נחלק לפי אחוים מיהודי אונגארן, היה לכאורה הצדק להציל יהודי האורטודוקסיע אשר היו הרבה יותר במספר מצעירי ותומכי הציונים אשר היו מספר קטן מאוד בין יהדות אונגארן. אבל במציאות אחרו אשר הגיע הכסף מיהודי האורטודוקסיע גולו המה את כל הכסף והצילו בהו רובא דרובא מתומכי הציונים ובין האלף ושבע מאות הניצולים נכנסו רק יחיד סגולה מיהודי האורטודוקסיע... ולזה יקרא מצילי?!

הגה"צ רבי מיכאל בער זצ"ל כותב בדם לבבו שבהו שקאסטנער הוציא בכוח את היהודים החרדים מכל המו"מ עם הנאצים ימ"ש, זו היתה הסיבה היחידה שנכשל כל המו"מ. ובמקום להציא לפועל התוכנית האורגנילי להציל יותר ממיליון יהודי אונגארן, נכנסו קאסטנער וחביריו לתמונה ומכל התוכנית נשארו אך ורק האלף ושש מאות היהודים שניצלו וכל השאר נכחדו ונשדדו ל"ע אך ורק בשביל התערבותם בהמו"מ. וגם אלו שכן ניצלו, ניצלו לא "בזכות" הציונים אלא "על אף" הציונים.

רבי מיכאל בער זצ"ל כותב בספרו "מן המוצר" נגד ראשי הציונים שבדם קר רצחו את יהדות אונגארן ומצטט מכתבם אשר כתבו אחד מראשי הציונים נתן שוואלכ שר"י, אותו האיש שוואלכ ש"ב שבו למנוחה בעיר ענפן שבשוויץ, ורבי מיכאל בער

הכנה ארוכה בבקשות והצפחות שיעורו לו הצלחת יהודי אונגארין וישלח לו כסף כדי לשרוד את הנאצים מי"ש, וענה לו בזה"ל:

"אנו צולמים לוחם במלחמה עומד התיסדות המדינה היהודית אחרי ככלות המלחמה. ולכן אי אפשר שכל אמות העולם ישכפו את דמם במלחמה הזאת, יהודי אונגארין לא יביאו את קרבנותיהם. באיזה פנים יוכלו נציגי היהודים לשבת בשלחן המל"כ כאשר יחלוקו מחדש את גבולות המדינות? זיהו זו חוצפה גדולה מצידנו לתבוע מאומות העולם אשר שפכו דמם כמים שינינו לנו להעביר את כספם להטות...! אותו האיש ששואלב מסיים את מכתבו "רק בדם תהיה לו הארץ".

היה ונדעת כאשר כותבים אנו מילים אלו כאשר רואים אנו עד להיום התדרדרו אלו לדיטאס החתונה בגודל רשעותם ואכזריותם, והיו מוכנים להקריב מיליוני יהודים אך ורק למטרה אחת ויחידה להקים מדינה יהודית ככלות הימים הנוראים. ולכן בראותנו כל אלה, הרי היא לחובא חילוולא העלול על מחשבתנו אפילו, שהציונים, הן המה היו מצילי כלל ישראל באותה עת אשר שמו אבנים בדרך הצללת יהודי אונגארין. המסקנה האחת והיחידה היא, כי הן מצד התורה, מצד המציאות ומצד הפוליטי, בכל צד המטבע שרק לא נסתכל על זה, הגציונותה כי ידם מנואלת בדם ישראל.

הציונים מנצחים את ישראל

האמת היא כי אך למותר היא להזכיר שהעונש החמור הלו הגיע על גודל העוון של העברת על השבועות, אשר על זה מגיע הפורענות של הריני מתיר את בשרכם בצבאות וכאלות השדה. חוק מזה הרי הציונים גרמו בפועל הצרות הרבות האלו על" המאמרים הארסיים אשר בה השמיצו את אותו רשע ושונא ישראל הילטער ימ"ש וכו'.

ראש הרוצחים הנ"ל קרא היטב את מאמריו וחבריו של אותו האיש הערצל ימ"ש. הערצל בעצמו כותב בכתביו שאם לא יעלו בני ישראל לארץ ישראל יצטרכו להשתמש באנטיסמיטיזם להביא לכך שאומות העולם ירדפו אותם עד חרקה וירשו אותם מארצותיהם עד שלא ישרא להם ברירה אחרת אלא אך ורק להגר לארץ ישראל.

חוקי ההיסטוריה מראים באצבע על כו"כ ביטויים של אותו רוצח הילטער ימ"ש בחיבורו "מיין קאמף" שתואם את לאתת עם הרבה מכתביו של אותו האיש הערצל ימ"ש.

גם נודע לשמצה שהציונים הכריזו מלחמה נגד הנאצים ימ"ש, בהרמזת כל מוצרי גרמניה, אשר בזה העלו את חמת הרשעים והרוצחים אשר השביעו נקמה להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים ימ"ש וכו'.

הרשע אייכמן שר"י כותב ביומנו, שמתחילה היה תוכניתו של הילטער להיפטר מהיהודים על" גירוש מארצם. אבל בשנת 1942 שינה את תוכניתו, והחליט או להעביר את "הענדלטייגע לענונג" על" שמדת היהודים ר"ל.

וראו מי קמסחיד עליהם, אייכמן בעצמו, שואל ביומנו: "מה היה הסיבה שהפיהררע הילטער שינה את דעתו מגזירת גירוש להשמדת היהודים" הוא מפרק והוא מתיר: "הסיבה היא משום שמהג הציונים ד"ר חיים ווייצמן הכריז בשם העם היהודי מלחמה נגד דייטשלאנד, והיה זה ברור לכל שהתשובה של הפיהררע יגיע במקודם או במאוחר..."

לגבי ענין זה הרי כותב רבינו ז"ל על דם לבבו הטהור בהקדמתו לספ"ק על הגאולה ועל התמורה:

"והלא ערכו מלחמה עם הצר שבגרמניה, ונשמע קולו אז ברדיו, שאמר: 'היהודים ערכו נגד' מלחמה על כן אענה להם. וכן היה בעוה"ל, שתיקף אח"כ התחילו ההריגות הנוראות. אי אפשר להבין איך אפשר אכזריות נוראה כל כך, בדיעם שחלק גדול מכלל ישראל תחת ידו והם לא יוכלו לעשות בזה מאומה. והנה אפשר להראות את כן, להפקיד דמם של ישראל. וכן עשו הרבה מעשים נוראים כאלו שגרמו לאבדון של ישראל בעוה"ל, וקצתם מובא בספר מן המיצר שכתב יידי העוה"ל מוה"ר מיכאל דוב יט"ו וכו'. וכתוב הרשעים האלה - שמחמת עוזתם וחוצפתם ומתגריים באמות הרשעים - הן המה הגרועים שבגרועים והגרועים צרות מבהלות על ישראל. והייראנו עד תחלת הזמן כאשר נהייתה אותה אבי אבות הסומאה של הציונות, אמרו אז כל גדולי הדור שהם ח"ו יעלה בדם איזה מלכה, איך לשער גדול הצרות הנוראות שיצמח בזה, ויש על זה הרבה מכתבים מגדולי הדור שהיו אז בזמן ההוא, וכן היה בעוה"ל. ועד מתי יזי"ו ה' הלוקש מה' ירחם במהרה".

הסלקציה של הציונים

הציונים לא נתנו רשיון עליות (סטרטיפיקאטן) אלא רק לאלו שיתחייבו להתיים כסף ל"קון קיימת" ו"קון היסוד". אלפים מישראל נכשלו בניסיון זה עקב פיקוח נפש, שרק על ידם קיבלו זיוות לעבור דרך בולגאריע לטערקיי.

ראשי הסוכנות הציוני עוד הוסיפו חטא על פשע בתובעם מהרבינים ומהנציגים הקהילות שיתמנו על כרוז לתמוך ולסייע בקראו צדיק אונגארין אזי אותה רשיון עליה "שדמ צעטל" שעל ידה הכריחו אלפים מישראל לתמוך ברעיון הציוני

ולן נא וראה במאמר שפירש של היהדות החרדית בארה"ק באותן שנים "קול ישראל" חלק ממאמריו הפנאליים של הרב משה בלוי ז"ל ובפרט מאמרו ביום אדר שנת תש"ד אשר מאריך על בגודל רשעת הציונים שאפילו בזמנים מסוכנים כאלו גם אז עיקר מנמתם היא להגדיל כוח הציונות ופיקוח נפשות מאן דכד שמוי.

וכך בדרך זו נכתבו ונשמרו ח"ל רבים מגדולי הדור ההוא ביניהם הר"ק רבי שלום אליעזר מראצפערט ז"ע ועוד ועוד הכל על חטאם האחת והיחידה שלא רצו לחתום על מסמך רעיון הציוני הנ"ל.

ולסיבה זו התעכב הצלתו של רבינו ז"ע אך ורק שלא רצה בשופ"א לחתום על מסמך שמוזז וזרק על" התערבות ועודי ההצלה נכנס שמו הק' של רבינו ז"ע לרכבת הניצולים.

גנבי גופים וגנבי נפשות

וכן הראוי להזכיר בקצרה את דבריו של העסקן הנודע הר"ה ר' ירמ' טעסלער ע"ה ראה"ק הדקהילה הספרדית בקלויזנבורג. הוא היה עסקן ואיש חסד גדול אשר עבר שבעה מדורי הגיהנום במחנות העבודה ואח"ז באושוויץ ובעור שמו ית' ניצל והגיע לארץ ישראל, והעלה על הכתב את ספרו הנפלא "זכור ואל תשכח" אשר שם מביא כמה שראו עיניו ולא זה.

היות ששייחם כראיה"ק בעיר קלויזנבורג ידע מכל הענישה ונשמע בין ראשי הציונים והיה עד חיה לכל פרשת הרשינות של הציונים וראה במו עיניו איך שפיטמו אלפי ישראל בשקרים וכזבים בשמועות שונות ומשונות הכל למען האינטרס הציוני. ר' ירמ' ע"ה כותב בין השאר על" הוועד ההצלה של ראשי הציונים בעיר קלויזנבורג, אשר בראשה עמדו ד"ר באלאש וד"ר פישער. ד"ר פישער היה חותנו של ד"ר ישראל קאסטנער ראש ועד ההצלה בבודאפסט.

ר' ירמ' כותב שמאריך ישראל נשלחו רשינות עליה מקרובים למשפחותיהם לפחנות העבודה. הרשינות הגיעו לידי ד"ר קאסטנער כדי שימסרם לידי המשפחות. אבל במקום שימסרם לאלו המשפחות אשר קרוביהם באר"י שילמו על זה דמים תרתי נשמוע. הלק וזמק כמו ידיו את שמות המשפחות המיועדים, ובמקומם הכניס שמות צעירי ותומכי הציונים.

אבל לא בוז נמזר רשעותם ואכזריותם, אלא בושבם פחד ומורא שיגיע תחבולו לו לאוני המשפחות את שילמו דמ"ם וכסף לקרוביהם, לכן מימרו לשלוח רשינות לתומכיהם וצעיריהם וכל אלו המשפחות אשר קיבלו על שמם את הרשינות, הואילו הם בגדול אכזריותם ושידו את הנאצים שאלו יגיעו במקומם האפשרי למחנה אושוויץ ח"ל.

שמו שמיים על רציחה ואכזריות כזאת!!

ר' ירמ' ע"ה מניח בספרו שכך היה גם עם אחד ממשפחת תולנה אשר בן אחד שימש כחייל במנדט הבריטי בארץ ישראל, והנה שלח שמונה רשינות עליה לכל משפחות אשר מעולם לא הגיע לידם... וכולם הגיעו מיד בהטרנספארט הראשון לאושוויץ ושם נכחדו ל"ע ה"ו.

ר' ירמ' ע"ה מומשיך בספרו על" הוועד הצלה של הציונים בעיר קלויזנבורג, שידעו גם ידעו על כל הטרנספארטן לאן פניהם מועדות, ודיברו על לב אחיהם היהודים ששולחים אותם למקום אשר נקרא "קניענער מענא" ושם ישוהו עד אחרי המלחמה, אבל לדאבון לב הגיעו כל הטרנספארטן לדרום האחרונה באושוויץ ח"ל.

כמו"כ ההירוי שלוחי הציונים את יהודי המחנות הנדכאים והנאנקים שאם אחד יפין שמועות על אודות איזה גאז קאמערן באושוויץ הוא יענש בנישים חמורים. וכאן המקום להוסיף שגם לרבינו ז"ע הציעו בשעתו שידו את עצמו ויצא לעבר "קניענער מענא" וכנראה שהיו אלו שלוחי הציונים, אבל רבינו ז"ע בעיניו הבדולחים התנגד לזה. כהיום ידוע כבר לכל כי מחנה "קניענער מענא" היה לא אחר מחנה אושוויץ.

ושוב. הידים הועדות לכתוב אי אלו מעשים נבזיים ואכזריות על אנשים מרועי ישראל.

בכות מי?

רבינו ז"ע ניצל לא על" הציונים, אלא על אפם ועל מחמת של הציונים, ועל אף המניעות והעיסובים של הציונים. וכאן המקום לספר: היה זה ביום תשעה באב שנת תשי"ג כשרבינו ז"ע היה אז בעיר שערקאן ספרינגס למחנות הנפש, ורבינו ז"ע החיב אז את הדיבור על אודות הצלת היהודים באיראפע. ובכה אז מאין הפוגות על אודן אלפים מישראל אשר יכלו להציל. ואמר אז שהוא יודע בעצמו כו"כ אלפים מישראל שיכלו להציל אם לא המניעות והעיסובים של הציונים.

בין השאר ענה ואמר רבינו ז"ע בלה"ק: "ווען איך וואלט דעמאלט געוואוסט פון די הצלה פלענער פון ר' מיכאל בער און אז מען קען אונטערקויפן די רשעים מיט געלט, וואלט איך פון געפאדערטן סכום".

אכן, רבינו ז"ע ניצל בחסדי שמים הודות להשוד הגדול אשר יהודים חרדים לדבר ה' שלחו כמיוחד הצללת רבינו, אלא שאז מורכבים בכיפה הנאצים והציונים. ועל כרחם הכניס את שמו של רבינו ז"ע בין הניצולים

בדבר יהודה פרישת העליות (השכ"ו) דבר או רבינו ז"ע מענין זה: "דער אמת איז, פון די אלע אידן וואס זענען געווען אין די לאגערן, ווער עס איז ניצל געווארן אין בני יעדן געשען גרויסע ניסים. דאס ביסל אידן זענען דאך געווען ביי זיי אין די הענט, און א גרויסער טייל אידן פון די וואס זענען ניצל געווארן האבן זיך אויסגעקויפט פאר געלט, און די רשעים ניצל געווארן געהאלפן מיט די הצלה, אבער ווער גיט זיי א ישר כחה? מען ווייסט אז זיי זענען רשעים אכזריים, מ'זאגט דאך אויף זיי ימח שם זכרם, מ'זאגט אז עס קומט זיי נישט קיין דאנק".

לסים מאמריו נתיק את לשון קדשו של רבינו ז"ע בספ"ק על הגאולה ועל התמורה (ס"ל ל"ה):

וגם בשנות השואה כל אלו שהיו במחנות השמד תחת די הרשעים הגרמנים ימ"ש בעוה"ל רובם נאבדו ונחרטו במחנות משונות ל"ע, וכל שאר שנהארי בתיים המה אודים מרובים מאש תעורא הוה, וכל אחד ואחד ניצל בדרך פלא ובהשגחה נפלאה, כי מלנו היינו כבושים תחת ידיהם של רשעים אכזריים אשר אין דוגמתם בעולם, והרגו נער וזקן עולל וינק טבח ולא חמלו, וכלנו היינו נידונים למוות למותה ר"ל, והגידה היתה כבר חתומה ומסורה לספרסיהם, וניתן רשות למשחית לעשות כלה ח"ו בשארית ישראל, ואל שלא הספיקו לגמר הדבר עד שמענו אותם מן השמים, וכל שלא שניצולו היה בהשגחה פרטית ונפלאה, אשר שלח ה' מלאכו לחתוםם ולהצילם מבין שיי האריות, וכלנו עדים בדבר' שהיה פלאי ההצלחה מחיב האויב גדולים פי כמה ממה שהיה במלחמה של עקשיו, ואנפ"כ אין אומר ואין דברים ולא הגדילו מדת הנס בפרסומים ובמדין כמו שעשוי עשוי.

גם ידוע שניצולו כמה מבני ישראל גם בסיוע הגרמנים הרשעים ימ"ש ע"י שודח כסף, אבל לא עלה על לב בר דעת לשבחם כמצילים, וכולי עלמא לא ידעו שהם רשעים אכזריים ימ"ש, וגם רשעי הציונים מבני מנינו היו מעורבים בהצלה זו, אבל לא עלה על דעת שום אדם בעולם לשבחם כמצילים ולהחזיק להם טובה, דכ"ע ידוע שלא ניצלו אלא עור קאלק, את השוהר ועמו לאיבדם של אלפים רבבות נפשות וקולו, כאשר נתברר לפני המשפט בא"י ונתגלה קלונם לפני כל שהם אשר עיבבו ומעו הצלתן של ישראל, והנצלים אז לא היה מכוחם ופעולתם אלא על העלות על הכתב השתלשלות הדברים, וכבר נודע בין החיים ועל"כ לא יזכר טובתם והצלמתם והם עצמם לא הגדילו מדת הנס בפרסומים וכרוזים כמו שעושים עתה, והטעם מבין פשוט לפי שלא היה להם שום תועלת לפרסם ברש גלי וליתן לכל פעולותיהם דמות של נסים, ולא עוד אלא שגם ההבטיחו לפרסם פעולותיהם וקשריהם עם הרשעים האכזריים, וממילא ידע כל מאמן שהולך היה בהשגחה לעולה מן חיה ומית, וכל אלו שאינם ה' בחיים וניצולו ממות לחיים הציור ודעו כי מאת ה' היתה זאת, ורק עכשיו במלחמה זו מצא חס"מ מציאה גדולה להתלבש בלבשו של הצלה ונסים להשנות את ישראל בכפייה ומינות ומתברר בכל כחו לסמא העינים, ותחת שתייבים להודות לו יתברך על החסד שעשה עמנו שהצילנו מעמי האריות משלמים רעה תחת טובה ומנאצים אותו יתברך.

כאשר רואים אנו דברות קודש אלו רואים אנו בביורו שרבינו מרמוז בה על דבר הצלתו הפרטית שהציונים לא רק שלא עזרו ולא הועילו אלא אדרבה, הפקירו את חייהם של אלפי נפשות מישראל. והתורה והברכה אינה יכולה בשופ"א להגיע אל עבר אלו ראשי הציונים אשר היו מעורבים ברכבת הצלה זו. וכמו שלא נודה לראשי הנאצים אייכמן ימ"ש וחבריו אשר היו מעורבים ברכבת הצלה זו, כך לא נודה ונשבת את ראשי הציונים אשר היו מעורבים ברכבת הצלה זו. עליו רק להודות ולשבח שמי יטו' על רוב ניסיו ונפלאותיו שעל אף שרשעים אלו היו מעורבים בפרשה זו, עם כל זה לא עלה בידם למנוע את הצלתו של שונאם המושבע ראש הלוחמים נגדם מוך רבינו ז"ע ח"ו.

והלא ידוע היה את דבר המשפט אשר ציאה במשפט של קאסטנער, אשר שם ציאה לאור עולם שהציונים שמו אבנים בדרך של השליח יואל ברושיא והושיבו אותו במאסר בבית הסוהר האנגלי עד לנות המלחמה.

בתחבולות שונות ומשונות עשו כל טצדקי כדי להשתק את קול מיליוני אחינו בני ישראל באיראפע, והכל בשביל חשבונות של הקמת המדינה בדרך בארץ ישראל.

כהיום ידוע כבר לכל, הממצאים הנוראים. כאשר גם השופט במשפט קאסטנער הכריז בריש גלי כי "קאסטנער מכר את נשמתו לט"ש".

בספר "חלקנו בתורתך" מהגאון הצדיק רבי צבי הירש פריעדמאן זצ"ל אב"ד סאבראדן ובעל "צבי חמק" מביא כמה משפט בדברי תורה לימי הנחמה שנת תשי"ו מפי"ק של רבינו ז"ע כאשר ישב בעיר הקודש ירושלים ת"ו.

רבינו ז"ע רימו אז בדברי תורתו שלא ניצל על" הציונים, אלא אדרבה, הציונים הכניסו את שמו בין הניצולים שראו אז שזה לטובתם וטובתו כל רכבת ההצלה.

מסקנה אחת לנו מכל האמור לעיל, כי לא רק שהציונים לא עזרו להצלת רבינו ז"ע אלא נמחו מנגד ועשו כל טצדקי ששמו הק' אל יכנס בין הניצולים. ועל דבר זה בלבד יש עוד אותו הרבה ראיות אבל לא נרחיב הדיבור על זה וא"י עוד חונו למנוע.

מיטן זעלבן לבוש ווי די עלטערן

ויצא יעקב מבאר שבע, שטייט אין מגלה עמוקות ויצ"א איז די ראשי תיבות וירא יעקב צורת אלף, מען קען זאגן אביסל אנדערש, ויצ"א איז די ראשי תיבות וירא יעקב צורת אבותיו.

קען זיין אזוי, שטייט אין דברי יחזקאל פון שינאווער רב ז"ל, ער זאגט אין פרשת וישב אויפן פסוק ותתפשהו בבגדו, ביי די נסיון פון יוסף הצדיק האט זי אנגעכאפט אין זיין בגד, זאגט דער הייליגער שינאווער רב ז"ל, אז יוסף הצדיק איז אנגעקומען קיין מצרים מיט א חסיד'ישן לבוש, ער האט זיך דערזען אזוי אין מצרים אז מיט דעם לבוש קען ער נישט אזוי אויפטון דאס וואס ער וויל אויפטון, האט ער זיך געטראכט אז ער דארף זיך אביסל צושטעלן כדי ער זאל קענען האבן א איינפלוס אין מצרים, האט ער אביסל אנגעהויבן משנה צו זיין די מלבושים ער זאל נישט זיין אזוי אויפפאלנד, אזוי כאניאקיש ווי מען רופט עס. אבער דאס האט גורם געווען דעם נסיון, זאגט ער ותתפשהו, זי האט אים געכאפט, בכגדו, מיט דעם וואס יוסף הצדיק האט משנה געווען, ער האט זיך געוואלט אביסל צושטעלן מיטן בגד, יוסף הצדיק האט דאס דעמאלטס געכאפט, האט ער באשלאסן יענעם בכגדו אצלה, איך לאז איבער די מלבושים, יונג ויצא החוצה, איך גיי צוריק צו די מלבושים אזוי ווי זיין מאמע האט אים אנגעטון.

דעם זעלבן ווארט זאגט מען נאך פון פלאנטישער רב ז"ל, און ער ליגט צו נאך א ווארט צו דעם טייטש, נראה לו דמות דיוקנו של אביו, נראה לו איז א לשון פון געפעלן, דעמאלטס ביי די נסיון איז אים געפאלן דעם דמות דיוקנו של אביו, יוסף הצדיק האט געזען וואס דאס ברענגט אז מען טוט זיך אביסל מאדערנעוויזן, מען טוט זיך אביסל צושטעלן צו געפעלן פאר די גאס, אין וואסערע נסיון מען פאלט אריין, איז נראה לו דמות דיוקנו של אביו, ס'איז אים געפאלן די אלטע טראכט, אזוי ווי זיין מאמע איז געגאנגען, אז אזוי וויל ער גיין.

באמת האט דאך אויך יעקב אבינו מיטגעמאכט דעם זעלבן עסק, ער איז טאקע נישט געווען אזוי יונג ווי יוסף הצדיק, אבער ער איז אויך אוועק געגאנגען עלנד קיין חרן, ער האט נישט געקענט קיינעם, ער איז אנגעקומען אין א נייע מקום אין א נייע מדינה אין א פרעמדע פארדארבענע מקום, יעקב אבינו האט אויך געהאט דעם ספק וואס ער זאל טון. וירא יעקב צורת אבותיו, אזוי ווי נראה לו דמות דיוקנו של אביו, ויר"א, ס'איז אים געפאלן צורת אבותיו, ער גייט קיין חרן, און ס'האט אים געפאלן אזוי גייט קיין חרן, איך גיי דא זיין אזוי ווי מיין מאמע יצחק איז געגאנגען ארץ ישראל, און אזוי ווי אברהם אבינו איז געגאנגען אנגעטון, אזוי וויל איך גיין אנגעטון אין חרן.

די הייליגע תורה פון א הייליגן איד זאגט זייער אסאך פאר אונז, פאר יעדן איינעם אביסל, ס'דאכט זיך, מען גייט ארויס ארבעטן, אין ישיבה איז מען טאקע געגאנגען מיט א חסיד'ישן רעקל מיט א חסיד'יש הטוט און מיטן טלית קטן [אינדריסן], און אז מען ווערט אביסל א סוחר מען גייט ארבעטן, הייבט זיך אן אזוי, [מען איז משנה דעם לבוש].

דברות קודש

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

במסיבה השנתי לטובת מוסדותינו בב"פ מוצש"ק פרשת ויצא שנת תש"ע לפ"ק
(תפרסם ע"י ועד לחוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

יסד הפייטן בלשון הזה ושוב שנית לקדשה, שהוא נקט כשיטת רש"י דתופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים קנה בעשאו שליח, ולפי זה שפיר היה יכול להקנות ליעקב הברכות אע"פ שהיה חב לאחרים.

ובזה יתבאר המדרש שהראו לו ליעקב אבינו ביהמ"ק בנוי חרב ובנוי, כי יעקב אבינו מסר נפשו שיוכל לקבל הברכות, אמנם היה רוצה להיות בטוח שבצדק וביושר מגיע לו הברכות, ולזה הראה לו הקב"ה ביהמ"ק בנוי חרב ובנוי, וראה הזמן שיבא הגואל צדק ויתקיים ושוב שנית לקדשה, שהקב"ה יקדש שנית את בני ישראל, נמצא דהוועיל הגט שהיה על ידי שליח, דתופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים בעשאו שליח קנה, אם כן שפיר היה יכול יצחק להקנות הברכות ליעקב אבינו

*

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה, וכתב במגלה עמוקות, ויצ"א ראשי תיבות וירא יעקב צורת אלף.

יש לומר רמז על פי עובדא דהוה אצל א"ז הישמח משה זללה"ה דפע"א בהיותו על אם הדרך לביתו, בקשו תושבי עיר מונקאטש שישבות אצלם על שב"ק, והישמח משה לא תרצה להם, הלכו להם אל הבעל עגלה ושיחדו אותו שיוליך העגלה בכדי שיעבור דרך עיר מונקאטש ובכך ישאר שם על שב"ק, וכאשר הגיע הבעל עגלה לפרשת דרכים רצה לנסוע אותו דרך שהיה עובר עיר מונקאטש, אך תיכף כשהתחיל לנסות לאותו הדרך שאל אותו הישמח משה לאן הוא נוסע, הודה ואמר שרצה לנסוע דרך עיר מונקאטש, ואז שאל הבעל עגלה את הישמח משה מהיכן היה יודע שהוא נוסע דרך זה, ענה לו הישמח משה שפע"א נסע עם הרה"ק מלובלין זללה"ה ובאמצע הדרך אמר להבעל עגלה שאינו נוסע הדרך הישר, ושאל הבעל עגלה מהיכן היה יודע, אמר לו הרה"ק מלובלין דבכל עת שהוא נוסע על הדרך הוא רואה שם הוי"ה מאיר לפניו, וכאשר מגיע לפרשת דרכים יודע לנסוע אותו דרך שמאיר לו השם, וכיון שראה שלא האיר השם הבחין וידע שאינו נוסע הדרך הישר.

ואיתא בחינוכי הוזה"ק (דף ט.) ששם הוי"ה נרמז באות א' שהוא צורת ב' וירי"ן וא"ו באמצע גימטריא שם הוי"ה בסוד אני ראשון ואני אחרון סובב וממלא כל עלמין, ע"ש. ולזה כאשר פתח הכתוב ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה, ולכאורה איך ידע הדרך ולא טעה, לזה אמר וירא יעקב צורת אלף, רמז על שם הוי"ה, ועל ידי זה היה יודע הדרך לאן הוא הולך.

כאן האריך רבינו שליט"א בדברי מוסר והתעוררות ולחיבת הקודש הנחנודו בלשון אידיש

ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית א"קים וזה שער השמים. איתא במדרש רבה (פס"ט ס"ו) מלמד שהראה הקב"ה ליעקב בית המקדש בנוי וחרב ובנוי.

ויתבאר על פי מה שכתב מרן החתם סופר בתשובותיו (א"ח סימן קצ"ז) בענין מה דכתיב באלישע (מלכים-ב ד"ו) אין עוד כלי ועמוד השמן, ואמרו חז"ל וילקוט רמז רכה) עמד שער השמן, שנתייקר השער. ואיך היה זה, אך הענין כי כל צינורי השמן שהיה ראוי להשפיע אל הזיתים, המשך הנביא כולם לתוך כלי האשה, וממילא נתקלקלו כל הזיתים ונתייקר השמן, ע"ש בדבריו.

ובזה יל"פ ברכת יצחק אבינו ויתן לך האלהים מטל השמים, ובמדרש רבה (פס"ו ס"ג) יתן לך שלך ויתן לך משל אחיך, והכוונה כי ברכתו היה על ידי שהמשך כל הצינורות אליו שיתברך גם משל אחיו.

אולם יש להעיר בזה ממה דק"ל (בבא מציעא י.) תופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים לא קנה, ופליגי הראשונים בזה, שיטת רש"י (ד"ה לא קנה) דהיכי דעשאו בעל חוב שליח לתפוס מהני, ושיטת התוס' (ד"ה תופס) אף בעשאו שליח לא קנה, וכתב הרא"ש (בבא מציעא פ"א ס"ה) הטעם משום דלאו כל כמיניה לשויה שליח במקום שחב לאחרים. ולפי זה לשיטת התוס' לא היה יכול יצחק להקנות ליעקב גם משל אחיו, דהוי חב לאחרים.

אמנם יש להביא ראיה לשיטת רש"י דאם עשאו שליח קנה אף אם חב לאחרים, על פי מה שכתב א"ז זללה"ה בישמח משה (הפסוק עקב) על מה שנאמר (ישעיה נ א) כה אמר ה' איזה ספר כריתות אמכם אשר שלחתי, דלכאורה הנך שני תיבות אשר שלחתי הוא שפת יתר, דהספר כריתות הן הן השילוחין. אך ביאור הדבר על פי מה שכתב בשו"ת נודע ביהודה (מהד"ק א"ע סימן ב) דאף קודם חרם דרבינו גרשום אין איש יכול לגרש את אשתו בעל כרחו על ידי שליח, מדינא דגמרא (בבא מציעא י.) דתופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים לא קנה, ולשיטת התוס' (ד"ה תופס) אפילו עשאו שליח לא קנה, וכתב הרא"ש (בבא מציעא פ"א ס"ה) הטעם משום דלאו כל כמיניה לשויה שליח במקום שחב לאחרים. והכי נמי בשליח לגרש הוי חוב לה, וממילא אין יכול להיות שליח. ועל פי זה נתיישב לשון הפסוק, כי האומות אומרים שהיה ספר כריתות ח"ו על ידי נביא, דהיינו על ידי הושע, וכמו שנאמר בנביאות (הושע ב א) לא עמי, ולזה מכוון הפסוק איזה ספר כריתות אמכם, ושמא תאמר נביאות הושע, לזה אמר אשר שלחתי, ולא יתכן לספר כריתות בעל כרחו שיהיה על ידי שליח, אלא ודאי דאין זה ספר כריתות כלל, עכ"ד.

והנה כ"ק מרן דר"ז זללה"ה בשו"ת דברי יואל (א"ע ס"ו קכ"ו) העיר על אמרנו (בפסוק יום ליבשה) ושוב שנית לקדשה ואל תוסיף לגרשה, דהלא מקרא מלא כתיב (ישעיה נ א) איה זה ספר כריתות אמכם אשר שלחתי וגו', ומשמע בגמרא (פסחין קה.) דאף כשחטאו ישראל מכל מקום מעולם לא שלח הקב"ה גט לבני ישראל, והאריך שם בכמה ראיות ממאמרי חז"ל דמשמע לכאן ולכאן, וטרח שם ליישב המדרשות חלוקות דבר דבור על אופניו, ע"ש באורך. אמנם לשיטת רש"י לא קשה מידי, שהרי לרש"י יכול לעשות שליח גם בחבב לאחרים, אם כן שפיר

אכטונג געבן פון מאדערנע שכנים

איך האב געהערט די וואך א אינטערעסאנטע מעשה פונעם בעל העובדא אליין (שוין א מעשה מיט אסאך יארן צוריק), האט דערציילט א איד אז ער האט זיך מחמת איהו סיבה געדארפט זיך ציען קיין קווינס, איז ער אריין געגאנגען מיט זיין ווייב צום פעטער ז"ל זיך מייצען זיין, צו ער זאל יא מופן קיין קווינס אדער נישט, ער האט נאך געהאט קינדער אין שטוב, און דער פעטער האט זיי געפרעגט ווי זיי גייען שקין די קינדער לערנען ווען זיי וועלן וואוינען דארט אין קווינס, האבן זיי געענטפערט אז זיי ווילן ווייטער שקין די קינדער לערנען קיין וויליאמסבורג, אויב אזוי - האט דער פעטער געזאגט - איז נישט קיין פראבלעם.

האט ער זיי ווידער געפרעגט, ווער זענען די שכנים, פרייע אדער מאדערנע אידן?, האבן זיי געענטפערט אז פרייע אידן, האט דער פעטער געזאגט, אז ס'איז נישט קיין פראבלעם, מאדערנע איז א פראבלעם, פרייע איז נישט קיין פראבלעם. די מעשה האב איך די וואך געהערט פון דעם איד.

וואס איז די פשט, פון א פרייען איד לערנט מען זיך נישט אפ אזוי, אבער פון א מאדערנעם איד, ער עסט דאך אויך כשרים, דאס קען זיין אסאך מאל מער שעדליך ווי א פרייען איד.

און דאס איז וואס איך וויל זאגן דא אין בארא פארק, בארא פארק איז זייער א שיינע שטאט, זייער א ערליכע שטאט, עס וואוינען דא חסידישע אידן, איך בין געווען דא שבת, און איך האב א גרויס געהאט, מען דארף זאגן מקצת שבחו בפניו פונעם ציבור, דאס דאווענען אין ביהמ"ד איז ב"ה געשטיגן, מען זעט חסידישע אינגעלייט, ס'איז ב"ה געשטיגן אין כמה ענינים. אבער די שטאט איז נישט קיין טלית שכולו תכלת, ס'איז דא אסאך שוואכערע, מען קען וואוינען טיר ביי טיר, איינער אויבן איינער אונטן, און ממילא קומט אויס, אז מען וויל זיך צומאל צושטעלן צו די שכנים אדער צו די גאס.

מרנסה מיטן חסידי'שן לבוש

וירא יעקב צורת אבותיו, סדארה געפעלן די צורת אבותיו, מען דארף גיין אזוי מיט דעם כאניאקישן לבוש אזוי ווי מען איז ארויס געקומען פון די ישיבה, אמעריקא איז נישט ווי אין די אלטע היים, אין אמעריקא קען מען מאכן מסחרים, און מען קען מצליח זיין, און נישט דאס (טוישן דעם לבוש) ברענגט די הצלחה, אודאי די ערשטע זאך דארף מען האבן סייעתא דשמיא, און אפילו אז מען דארף האבן חן, אז דער אייבערשטער העלפט קען מען גיין מיטן וואסערע לבוש מען וויל נאר, מען קען מיט אלעם גיין, און ס'שאדט נישט.

די קומענדיגע וואך שטייט ויבא יעקב שלם, יעקב אבינו איז אנגעקומען בשלימות, של"ם זאגט דער חתם סופר איז ש"ם ל'שון מ'לבוש, ס'דארף זיין שם לשון מיטן מ'לבוש. די פיאות מעגן הענגן, מען דארף זיך גארנישט שעמען, און מען קען אלעם מצליח זיין, מען דארף נאר גיין צאמגערוימט, אבער מען מעג גיין מיט א חסידישן לבוש, אומגעשעמט, דאס רעקל,

כנהה וכהנה, מען מעג גיין מיט א פולן חסידישן לבוש, שוועט קיינעם גארנישט נישט שאמן.

און דאס זעלבע אין עזרת נשים, מען דארף אכטונג געבן אז מען זאל זיין אפגעהיטן, א חסידישער אינגערמאן דארף האבן א חסידישע שטוב, בכל פרטיה ודקדוקיה, ס'טאר נישט זיין קיין חילוק צו מען וואוינט אין קרית יואל אדער אין וויליאמסבורג צו אין מאנסי אדער בארא פארק, פארן באשעפער איז נישט קיין חילוק ווי מען וואוינט, און ביי אונז טאר נישט זיין קיין חילוק, די שטוב דארף זיין א ערליכע אפגעהיטענע חסידישע שטוב.

רעדן די אידישע שפראך

דער טאטע ז"ל האט דערציילט, ער האט עס געהערט פונעם בעל העובדא - איך האב שוין מערערע מאל דערציילט די מעשה - דער שינאווער רב ז"ל איז אמאל געווען אויף א שבת אין סיגעט, ער איז איינגעשטאנען ביי ר' קלמן כהנא, ר' קלמן איז געווען א גרויסער עושר און א גרויסער צאנוער חסיד, שבת מיטאג ביים טיש האט דער שינאווער רב געזאגט פאר ר' קלמן, אז צו שלש סעודות וויל איך נישט גיין אין ביהמ"ד, שלש סעודות וויל איך פירן דא אין שטוב, און זאלסט קיינעם נישט אריינלאזן, נאר פאר די משפחה. איז געווען דארט א אינגערמאן וואס האט זיך באהאלטן דארט אין שטוב כדי מיטצוהאלטן דעם שלש סעודות וואס דער שינאווער רב לאזט קיינעם נישט זיין דארט, מען האט געזינגען זמירות כנהה, און ווען ס'איז געקומען צו די תורה האט ער זיך אפגעשטעלט און געזאגט, היינט אינדערפרי ווען ער האט זיך צוגעגרייט צום דאווענען, איז ער דורכגעגאנגען דעם הויף, און ס'זענען געווען דארט קליינע מיידלעך וואס האבן זיך געשפילט אין הויף, און האבן גערעדט צווישן זיך אונגאריש, (דער ר' קלמן איז געווען א חסידישער איד, דער טאטע האט אמאל גערעדט פון אים, האט ער געזאגט אז ער איז געגאנגען מיט א בעקטשע אינדערזאכן, אבער די מיידלעך האבן גערעדט צווישן זיך אונגאריש), און דער שינאווער רב האט געהערט ווי די מיידלעך רעדן צווישן זיך אונגאריש, און ער האט זיך גענומען זאגן א גאנצע מוסר דרשה, וואס הייסט דאס אז מיידלעך צווישן זיך זאלן רעדן די גוי'אישע שפראך, און נישט רעדן אידיש.

מורי ורבותי, מען דארף פון דעם רעדן דא אין בארא פארק, ס'איז דא פינע חסידישע יונגעלייט, און פינע חסידישע הייזער, און די קינדער רעדן ענגליש, די מאמע מיט די קינדער רעדן ענגליש, די קינדער מיט די חבר'טעס רעדן ענגליש, מורי ורבותי, ה'ואי קען מען הערן די דברי תוכחה פונעם הייליגן שינאווער רב אויף דעם, חסידישע אידן דארפן רעדן אידיש, גרויס און קליין, אנשים נשים וזמן, און מען דארף לייגן א דגוש אויף דעם, ויבא יעקב של"ם, שם ל'שון מ'לבוש, אידישע נעמען אידישע מ'לבשים און אידישע שפראך, און דאס איז א יסוד פאר א אידישע שטוב.

חינוך אינדערהיים

מען שיקט די קינדער אין בית חינוך, א חסידישן בית חינוך, ווייל מען וויל געבן פאר די קינדער א חסידישן חינוך, מען טאר נישט מאכן אינדערהיים א

סתירה צום בית חינוך, די בית חינוך לערנט אויס מען זאל גיין מיט חסידישע מ'לבשים אין רעדן די אידישע שפראך, אז מען ווייזט אינדערהיים אז ס'איז נישט וויכטיג, טוט מען מחנך זיין דאס קינד, אז וואס מען איז מחנך אין בית חינוך איז לאו דוקא, און נישט לאו דוקא, נאר דוקא לאו, דאס איז דער יסוד פון דעם. מען דארף שטעלן א דגוש צו האבן ערליכע חסידישע הייזער.

מיט וועם מען איז זיך מתחבר

איך וויל דערציילן נאך א מעשה מיט א ווערטל, ס'איז געווען א גרויסער צדיק הרה"ק ר' וועלוול זבאריזשער, און ער האט יעדען איינעם גערופן צדיק, צדיק קום אהער, צדיק איך וויל דיר עפעס זאגן, איז געווען דארט א בעל עגלה, און ער האט אים געזאגט, צדיק קום אהער איך וויל פארן מיט דיר, זאגט ער רבי, איך בין א צדיק, אפשר זענען מיר זיך משרך, האט ער אים געענטפערט ביזט טאקע א צדיק, נאר דו צדיק זיי דרך משרך מיט א צדיק דיין גלייכן, און איך צדיק וועל מיר משרך זיין מיט א צדיק מיין גלייכן.

דא אין בארא פארק איז דא זייער אסאך וואוילע אידן, אלעס צדיקים, נאר דו צדיק דאוון מיט א צדיק דיין גלייכן, און אונז דארף מיר זען זיך צוזאמען קומען און דאווענען אין א חסידישע ביהמ"ד, אז מען דאוונט חסידישע אידן צוזאמען, דאוונט מען מיט א התלהבות, מען דאוונט ערליך, און ס'לערנט זיך איינער אפ פונעם צווייטן, מדות טובות יראת שמים ערליכקייט, ס'דארף זיין דער יוגבה לבו בדרכי ה', מען דארף האבן גאון דקדושה, יא איך שעם מיך נישט, איך בין א פאטמארע חסיד, איך פאדער פון מיר מער, איך מאן פון מיר מער, ווייל איך דארף צו זיין מער ווי אלגעמיין, ממילא דארף מען צו וויסן, מען קען נישט עפן אלעס, מען קען נישט עפן איבעראל, און מען קען נישט עפן יעדן הכשר, איך מאן פון מיר מער, איך בין מער אפגעהיטן, אפילו וואס איז גוט פאר די גאס.

זאל דער אייבערשטער העלפן, אונז האב מיר דא ב"ה א קהלה נאה וחסידה, מען האט עס פריער דערמאנט, א שיינע קהלה, שיינע בתי מדרשים, שיינע מוסדות חינוך, א תלמוד תורה א ישיבה קטנה א ישיבה גדולה, חינוך הבנות אויפן שענסטן אופן, א כולל לשם לתפארת ולתהלה, דער אייבערשטער זאל העלפן מען זאל קענען אזוי ווייטער ממשיך זיין, איך וויל מחזק זיין אלע עוסקים במלאכת הקודש, אלע וואס טוען פאר חינוך הבנים פאר חינוך הבנות, פארן ביהמ"ד פארן כולל, פאר יעדן דבר שבקדושה, לרום קרן התורה, זאל זיי דער אייבערשטער העלפן, די הנהלה רוחניות, די הנהלה גשמיות, די וואס פלאגן זיך מיט די געלט.

מיר האבן אנגעהויבן מיט די ברכה וואס יצחק אבינו האט געבענטשט יעקב אבינו, זאל דער אייבערשטער העלפן ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש, אן א שאלה אן א פקפוק, דער אייבערשטער זאל העלפן ס'זאל נתקיים ווערן די ברכה פון יצחק אבינו פאר כלל ישראל במילואו, ביז דער אייבערשטער וועט העלפן מיר וועלן אלע זוכה זיין אקגען צו גיין דעם גואל צדק במהרה בימינו אמן.

נולד בשנת תקי"ג (וי"א בשנת תקט"ז) לאביו הצדיק נסתר ר' יחיאל (עיני אודותיו בקול התאחדותינו גליון קי"ז) ולאמו האשה הצדקנית מרת אדל (ראה אודותיה בגליון הני"ל) בתו של מרן הבעש"ט זכותו יגן עלינו, הרה"ק ר"ב הי' קדוש מרחם כפי שהעיד בעצמו, שפי"א כשבא מבית הספר שאל אותו זקינו הבעש"ט זי"ע מה הוא לומד בחדר, ענה בלא קמא, שאלו זקינו מפני מה דווקא בלא קמא, ענה הילד: כי בלא קמא ר"ת בירוך בין אידל קידוש מירחם אימו, בעודו ילד קטן וזה ליצוק מים על ידי זקינו הקי הבעש"ט זי"ע שאהב מאד להשתעשע עמו, פי"א הושיב אותו זקינו על ברכיו והאכיל אותו, ואמר: כשיגדל לא יאכל לכן הנני מאכילו עכשיו, כשנשען בן ג' שנה הביאו אותו להחדר והראה לו המלמד האותיות א, ב, ג, כנהוג, שאל הילד מפני מה נדפס בחסידור סדר האל"ף בי"ת בלא שום נקודות, אמר לו המלמד אמור אתה, ענה הילד למען נוכל לומר האותיות כאשר יהי' ברצוננו, וסיפרו זאת לזקינו הבעש"ט זי"ע, נענה הבעש"ט זי"ע ואמר: מזה נראה שיהי' אדם גדול, כשהי' תינוק הי' יסן עשן זקינו, פי"א לא רצה כ"כ ללמוד אצל המלמד, וסיפר המלמד לזקינו שאינו רוצה ללמוד, ושאלו זקינו על זה, ענה הילד וכי איני יודע שאתה הולך ממני בחצי הלילה ותהי' לומד עם אחיה השילוני, וגם אני רוצה ללמוד עמו, ומאו והלאה לא לקחו עמו לישן.

רבותיו

בשנת תקי"כ נחשכו העולם בעדו עם הסתלקותו של זקינו מרן הבעש"ט זי"ע, אז עבר לתלמידו של זקינו הי"ה הרה"ק ר' פנחס מקארץ זי"ע, אשר פתח אז בית מדרשו בעיר אוסטראה, ושם נתגדל ונתחנך, עם כי עיקר חינוכו הי' אצל הרה"ק מקארץ, גם הסתופף בצלם של גדולי תלמידי זקינו הקי הי"ה הרה"ק המגיד הגדול ממעריטש ורה"ק בעל "יתולדות יעקב יוסף" מפולנאה, זי"ע, בשנת תקל"ג אחר פטירת המגיד זי"ע הי' מעריצו של הרה"ק ר' מענדלעלע מוויטעבסק זי"ע, כל רבותיו העידו עליו כבר בהיותו ילד גדולות ונצורות, פי"א אמר הרה"ק בעל הי"באר מים חיים זי"ע לאחד מבאי ביתו של הרבי ר' ברוך, בהם הייתם מכירים את רבכם כמו שאני מכיר אותו הייתם יראים מלפניו כמו שאני רוא מפניו, וסיפר כי בהיות הר"ב ילד קטן הייתי אצל המגיד זי"ע ואמר לי המגיד בא ואראה לך "דבר חידוש" אשר לא ראית מעולם, הנה יש אצלי נכד הבעש"ט הי"ה הילד ברוך תראה אותו כי הוא דבר חידוש, ומדי דברי בו נכנס הילד אמר לי המגיד זה הוא הילד תביט בו כי הוא דבר חידוש, ולא הבנתי שום חידוש, אחר כמה שנים הייתי בקי אוסטראה אצל הרה"ק ר' פנחס ודברני ביחד, ובעודנו מדברים חלף מבעד החלון ר"ב עמד ר"פ ואמר לי לך במהרה ותראה את ר"ב כי הוא דבר חידוש אשר לא ראית מעולם, ונוכרתי בדברי המגיד והלכתי בחפזון לראותו, ואז ראיתני והבנתי שהאמת שהוא "דבר חידוש", פי"א ישן ר"ב על מטנו, אמר ר"פ מקארץ למקורבים שלו בואו ואראה לכם עד היכן מגיע דביקותו של ר"ב בהקב"ה, ר"פ ניגש אל המזוזה וכיסה אותו בידו, מיד התחיל ר"ב להתנועע על מטנו כמקפי משנתו, וכאשר לקח את ידו מן המזוזה, ישן ר"ב במנוחה, כך עשה כמה פעמים, אמר ר"פ: ראו עד היכן מגיע קדושת הר"ב שגם באמצע שנתו אינו מסיח דעתו אף רגע אחת מדביקות הי'.

האיש מקדש

שמה באוסטראה נשא את זיווגו הראשון הרבנית בתו של הגיד רבי טובי' קצקש ז"ל מאוסטראה, הרב מפולנאה הרה"ק בעל "יתולדות יעקב יוסף" הי' השדכן,

הילולא די צדיקים

הרה"ק ר' ברוך ממעזיבוזש זצ"ל
י"ח כסלו

השידוך הי' נמשך שתי שנים ולבסוף נסעה אמו מרת אדל עי"ה עם בנה לאוסטראה, והי' על האכסניא, והרב מפולנאה הלך להצד השני וגמר עמהם, זמן קצר אחר החתונה נדלדל הגביר, וירד מנכסיו, ונשאר הר"ב בלי משעו, והי' בדוחק גדול, והי' שם הרה"ק רבי אהרן זי"ע הידוע בשמו "דאקטיר גארדן" מתלמידי המגיד זי"ע, וקיבל על עצמו מצוה זו לפרנס את ר"ב, וכל שבוע שלח עם חסיד אחד סכום כסף לאשתו של ר"ב, ור"ב לא ידע מזה, כשנפטר הדאקטיר גארדן, נתודע לר"ב מן הדבר שעשה הדאקטיר גארדן, והי' לו קפידה על החסיד על שלא גלה לו מזה, שאם הי' יודע מזה הי' יכול לעשות לו טובה גדולה יותר מאשר נתודע לו עתה, בווי"ש הי' חתן ש"ב בתו של הרה"ק ר' אהרן מטיטוב בן הרה"ק ר' צבי בן מרן הבעש"ט זי"ע.

על כס הרבנות

בשנת תקל"ח עם עלייתו של הרה"ק רבי מענדלעל מוויטעבסק זי"ע לאה"ק, התחיל להתנהג באדמורו"ת, בשנת תקמ"א התיישב הר"ב בעיר טאלטשין, והקים את חצרו הקי בבחינת מלכות, הי' לו בית גדול ומפואר, והי' נוסע עם מרכבת שרים, ומטלאשין עבר לעיר זקנו מעזיבוש, ושם נהרו אליו אלפי חסידים, וגם צדיקי דורו הכניעו את עצמם תחתיו ויראו ופחדו ממנו יראת הרוממות, מסופר כאשר בא להתיישב במעזיבוש אמר: פה אשב כי איותיה" (תהלים קל"ב) שזה מקום זקני הקי הבעש"ט זי"ע, וכי תימא "צידה ברוך" מאין יקח ברוך מזון וצידה, "אברך אביוניה" אברך את העניים שיתעשרו, "אשבעי לחם", ועייז אקבל פדיונות ואתפרנס מכך לשובע, ואכן נהרו אליו אלפי חסידים והמון עם מי

להסתופף בצלו לקבל רוחניות ומי להתברך ממנו בישועה ורחמים.

תורה

הי' תלמיד חכם גדול ובקי נפלא, הרה"ק ר' משה מקאברין זי"ע אמר שר"ב בעת שהי' כבן י"א שנה הי' בקי בכל התורה, ש"ס בבלי וירושלמי וכי וכשהי' בן י"ב שנה כבר הי' בקי בכל חדרי סתרי תורה, והוסיף ואמר ששני צדיקים היו בעולם שלא שכחו התורה ממעי אמם הרבי ר' ברוך ורה"ק מריון זי"ע, מסופר שהרה"ק ר' יעקב שמשון משפיטוקא זי"ע, כשעלה לא"י נתעכב בטערקיי אצל הגאון הגדול רבי דוד בכר זצ"ל בעמח"ס לוד אמת, ודברי ונתפלפל ביניהם בדבר תורה, ונתפלא הגאון על גדלותו בתורה של הרה"ק משפיטוקא, ושאלו אם השאר בחו"ל עוד אחר כמותו השיב לו במעזיבוש נמצא צדיק אחד ושמו רבי ר' ברוך נכד הבעש"ט, אשר יודע כל התורה כולה כתינתה מסיני.

עבודה

עבודתו שלבב זו תפילה הי' בהתלהבות ובתרגשות גדולה, פי"א באו אצל הרה"ק רבי ר' מענדלעל מרימנוב זי"ע חסידים של הרה"ק ר"ב, הסב הפנים מהם ושאלם מאין אתם בודאי מפולין ובאתם לראות מופתים, ענו לו אנו נוסעים רק ליראת שמים, שאלו אותם מאין אתם יודעים שהרב שלכם הוא יראת שמים, ענו לו הגיד שאחורי האון שידוע שזה לא דופק רק בשעת הגסיסה מחמת פחד המיתה רואים שהיא דופק, והגיד הזה דופק אצל רבינו כל פעם שהוא מתפלל, אז החזיר אליהם את פניו, וביקש מהם לישב, ידוע ומפורסם אמירת "שיר השירים" שלו בערב שבת קודש אחר הטבילה, שהי' בוער באש ובהתלהבות גדולה עד שלא יכלו לעמוד שם מחמת גודל כח הקדושה שהי' שורה שם, וידוע מה שיספר הרה"ק ר' צבי הירש מזידושוב זי"ע שפי"א התביא את עצמו בתוך החדר של הר"ב באותו שעה ביחד עם עוד חסיד אחד, והי' כאשר התחיל לומר שיר השירים בהתלהבות והשתוקקות אמר החסיד שאינו יכול להיות שם מרוב פחד, וכאשר הגיע להפסוק ודגלו עלי אהבה סמכוני באשיות וגוי' כי חולת אהבה אני, ברח החסיד מהחדר כי לא הי' יכול לשאת האש הגדולה והנורא, ורצה התחזק ואמר יהי' עלי מה הנני מוסר נפשי לה' באהבה לשמוע דברי אליקים חיים, עד שאמר הר"ב הכתוב כי עזה כמות אהבה וגוי' רשפיה רשפי אש שלהבה י-ה, אז מפני גודל ההתלהבות והשתוקקות כמעט נתבטל במציאות וכמעט יצאה נפשו, וסיים הרה"ק מזידושוב, אבל ב"ה עזר לי הקב"ה שהתחוקתי עד סוף שיר השירים, וכל פעם שאני נופל בעבודתי מזכיר אני את אותו הרגעים ובה אני מתחזק, ידוע שפי"א הי' ר"ב אצל המגיד ממעריטש זי"ע, המגיד הי' ישן בחדרו, ור"ב הי' שם בחדר החיצון והתחיל לומר שיר השירים, שלח המגיד לר"ב שיפסיק לומר שיר השירים שכל הפמליא של מעלה באים לראות איך שהוא אומר שיר השירים וזה מפריע לו לישון.

אשכנתי דבי

ביום י"ח כסלו שנת תקע"ב נסתלק לגנוי מרומים, מסופר שבשעת הסתלקותו מצאו אצלו את ספר הזה"ק פתוח באותו דף בו נאמר: (זוהר וישב דף קפד עמוד א) אית רוגזא ואית רוגזא, אית רוגזא דאיהו מברכא מעילא ומתתא וקארי ברוך, נטמן בחלקת זקינו הקי הבעש"ט זי"ע, אשר כבר הי' טמון שם אחיו בעל הי"דגל מחנה אפרים", ולאחר זמן נטמן שם גם הרה"ק מאנפא שהי' דר בעירוב ימיו במעזיבוש, ליקוטם מדברי תורתו נדפסו בספר "בוצינא דנהורא".

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

צטציילי הלכה

בירורי הלכות, נערך ונסדר ע"י מערכת "בית וועד לחכמים" שע"י מבצר הכוללים קרית יואל והיו למראה עיניו של הגה"צ דומ"ץ קרית יואל שליט"א

דין אמירת ותן טל ומטר

א) כמוצאי שבת פ' וישלח דהאי שתא מתחילין לומר ותן טל ומטר, ואם שכח ולא אמר ותן טל ומטר וסיים כל שמו"ע צריך לחזור לתחלת שמו"ע [אף בתפלת ערבית הראשונה].^א

ב) אם שכח ואמר ותן ברכה, אם עדיין לא אמר שם ה' שבחתימת הברכה, יאמר ותן טל ומטר לברכה במקום שנוכח, וימשיך ויאמר על פני האדמה וכו' [אף שכבר אמרו פעם אחת].^ב

ג) אם סיים הברכה וזכר קודם שהתחיל תקע בשופר, אומר שם ותן טל ומטר, ואח"כ מומשיך ואומר תקע בשופר.^ג [ונכון לכתחילה שיאמר תיכף ותן טל ומטר בתוך כדי דיבור לחתימת הברכה].

ד) ואם כבר התחיל תקע בשופר, מומשיך השמו"ע עד שמגיע לברכת שומע תפלה, ולפני כי אתה שומע וכו' אומר ותן טל ומטר לברכה כי אתה שומע וכו'.^ד

ה) ואם שכח גם שם, וסיים ברכת שומע תפלה, אם עדיין לא התחיל רצה, אומר שם ותן טל ומטר, ואח"כ מומשיך רצה, אבל אם שכח והתחיל רצה, צריך לחזור לברכת ברך עלינו.^ה

ו) הא דכמי להתחיל בברך עלינו הוא עד שלא השלים לומר הפסוק יהיו לרצון

אמרי פי [פעם השנית שאומרים קודם שפוסע], אבל אם סיים פסוק זה, אע"פ שעדיין לא פסע, צריך להתחיל מתחלת שמונה עשרה.^א

ז) ונחזור בקצרה על דינים אלו, (1) באמצע ברכת ברך עלינו, (2) קודם התחלת תקע בשופר, (3) באמצע ברכת שומע תפלה, (4) קודם התחלת רצה, בד' מקומות אלו אומר ותן טל ומטר במקום שנוכח, אבל אם נזכר (5) אחר התחלת רצה חוזר לברכת ברך עלינו, (6) אחר שסיים פסוק יהיו לרצון שלאחר אלקי נצור, חוזר לתחלת שמו"ע.^ב

- דין תפלת תשלומין -

ח) בכל אופן שצריך לחזור ולהתפלל שמו"ע, ולא התפלל, צריך להתפלל בתפלה הסמוכה שתי פעמים [כגון אם שכח לומר ותן טל ומטר בערבית ולא התפלל ערבית פעם שנית, צריך להתפלל שהחית שתי פעמים].

ט) אבל אם אירע כן במנחה של עש"ק ולא התפלל מנחה פעם שנית עד שהגיע זמן מעריב, אינו מתפלל תפלת ערבית שתי פעמים [כיון שבתפלה שבת ממילא אין מוזכרין ותן טל ומטר] וליתר שאת יכוין לברכת מעין שבע שאומר הש"ן, ויכוין שאם צריך לחזור ולהתפלל יהי יוצא בשמיעת ברכה זו,^א (ויש עוד פרטי הלכות בדין תפלת תשלומין ועוד חזון למועד).

א) הגם שבתפלת ערבית הראשונה דעת הפר"ח בסי' קי"ז שא"צ לחזור (הובא בחי"א, ועמ"ש בענין זה הבה"ל רס"י קי"ז) מ"מ בשנה זו כו"ע מודי דצריך לחזור, שבאמת היו צריכין להתחיל ותן טל ומטר לביל שב"ק [ששבת זה הוא ס' ימים אחר תקופת תשרי], אלא שאין אומרים בשבת ברך עלינו, וע"כ כמוצאי שבת שהוא ס"א ימים אחר התקופה, לכו"ע צריך לחזור.
ב) כ"כ הפמ"ג (סי' קי"ד א"א סק"ח) הובא במשנ"ב (בה"ל סי' קי"ד סי' ד"ה במקום - וכן בסי' קי"ז משנ"ב סקט"ו).
ג) מג"א (סי' קי"ז סק"ה) בשם הטור, והגם שהמשנ"ב (סקט"ו) חולק ע"ז וכתב שלא יאמרנו שם אלא יתחיל לאומרו בשומע תפלה ושכ"פ בקיצור שו"ע ע"ש, מ"מ בפנים כתבנו דעת המג"א שכ"פ התניא ודה"ח וחי"א ופמ"ג ועוד.

- כשנוכח אחר שאמר ברוך אתה ה', אם יסיים למדנו חקך -

ואם נזכר אחר שאמר ברוך אתה ה', ועדיין לא סיים תיבת מברך השנים, יש בזה פלוגתא באחרונים, דהנה הריטב"א (במס' תענית דף ג' ע"ב) כתב דאם שכח דבר שצריך לחזור בשכילו, וזכר אחר שאמר ברוך אתה ה', יאמר למדנו חקך ועי"ז נחשב כעומד באמצע הברכה, והובא להלכה בשע"ת (סי' קי"ד סק"ו) לענין אמר מוריד הגשם בימות החמה עיי"ש, וכתב החי"א (כלל כ"ד דין ח') דזהו דוקא לגבי מוריד הגשם בימות החמה שאם סיים הברכה צריך לחזור והיו ברכה לבטלה משא"כ בשכח ותן טל ומטר בימות החורף, יסיים כדון ואח"כ יאמר ותן טל ומטר במקום שנוכח קודם תקע בשופר (וכיון דאין כאן ברכה לבטלה, אין מתירין לומר למדנו חקך דהוי הפסק באמצע שמו"ע שלא מענין התפלה, ואף שלא בשעת התפלה אינו נכון לכתחילה לסיים למדנו חקך כיון שהתחיל אדעתא דברכה, וכמ"ש המג"א סי' קל"ה סק"ח), וכ"כ בתורת חיים (פעטס - סי' קי"ד סקט"ט) ודכ"ה שיכול לתקן בין ברכה לברכה לא יעשה עצה זו והריטב"א לא מייירי מזה ע"ש, ולדבריהם ה"ה בשכח יעלה ויבא בר"ח ואמר ברוך אתה ה', צריך לסיים המחזיר שכתבו לציון ואח"כ יאמר יעלה ויבא קודם מודים (וכמ"ש המחבר בסי' תכ"ב סעיף א') דאם נזכר קודם מודים, אומרה (שם).

אבל בשערי תשובה (בסי' תכ"ב סק"ג) הביא מהשלמי חגיגה שגם בכה"ג אומר למדנו חקך, ובשלמי חגיגה (בדיני יעלה ויבא סק"ב) מבאר הטעם, דמה דפסק המחבר שאם נזכר קודם מודים אומרה שם, כן הוא לדעת הראב"ה אבל הרבני יונה חולק ע"ז, ע"כ יותר טוב לומר למדנו חקך ממה שנצטרך לסמוך על מלתא התלויה בפלוגתא הראשונים ע"ש, וכ"פ שם המשנ"ב (סק"ח) וכ"פ המשנ"ב לגבי ותן טל ומטר (בסי' קי"ז סקי"ט - וע"ע בה"ל סי' קי"ד).

תמצית הדברים, דעת השלמי ציבור ושע"ת ומשנ"ב שיאמר למדנו חקך ואח"כ חוזר לותן טל ומטר וגומר הברכה כדיו, וכ"פ החיד"א בקשר גודל סי' כ"א אות ג' לגבי יעלה ויבא, והתה"ל דברפ"ח סוס"י קי"ד, אבל החי"א ותורת חיים כתבו שסיים הברכה כדיו ואח"כ יאמר ותן טל ומטר, וכ"כ הדרך החיים בדיני תפלת שמו"ע דין ל"ד - בענין שכת מוריד הגשם בימות החורף, שאם נזכר אחר שאמר ה', יסיים הברכה ואח"כ יאמר מוריד הגשם ע"ש, וע"ע בקצות השלחן (סי' כ"א ברי השלחן סק"ב) שמפסק על עצם הדין ושבתיגא לא נזכר כלום מזה, וכ"כ במשנ"ב (סי' קי"ד סק"ב) הביא מהפ"מ א כתב שבכל מקום נחשב אמירת ה' כסיום הברכה, וע"כ למעשה צ"ע בזה.

ד) משנ"ב (סי' קי"ד סק"א) בשם הדרך החיים.
ה) שו"ע (סי' קי"ז סעיף ה').
ו) שו"ע (שם).

ז) מג"א (סי' תכ"ב סק"ב) וכ"פ כל האחרונים כאן וכמ"ש המשנ"ב (סי' קי"ז סקי"ח וע"ש בה"ל שם ד"ה כעקורים מה שהשיג על הנשמת אדם שכתב לחלוק על המג"א עיי"ש).

ח) אמנם נתבאר לעיל (בסעיף ג') שאם נזכר באמצע ברך עלינו, חוזר לומר ושבענו מטובה וכו', וה"ה כשנוכח בברכת שומע תפלה אחר שכבר אמר כי אתה שומע, אומר ותן טל ומטר ואח"כ חוזר לומר פעם שנית כי אתה שומע וכו'.

ט) ודעת לדעת כי דינים אלו הם דוקא כששכח לומר ותן טל ומטר בימות החורף, כי הטעם שצריך לחזור כששכח, הוא משום שצריך לבקש על מטר כי הוא דבר הצריך לעולם, וע"כ מועיל כשמבקש בברכת שומע תפלה, אבל אם בימות הקיץ שכח ואמר ותן טל ומטר תחת ותן ברכה [או שכח ואמר משיב הרוח ומוריד הגשם תחת מוריד הטל], אינו מועיל שיאמרנו בשומע תפלה, כי התם הטעם שצריך לחזור הוא משום שהזכיר דבר קללה בתפלתו [כי גשמים בימות החמה הם קללה] וע"כ אינו מועיל מה שאומר ותן ברכה בשומע תפלה, כי צריך לעקור אמירתו, וע"כ הדינים המורידים יתר, ועוד חזון למועד לבאר דיניהם בזמננו א"י.

י) שו"ע (סי' ק"ח).

יא) ע' בשע"ת (סי' ק"ח סוסק"ו) בשם שו"ת ורע אמת לגבי שכח לומר יעלה ויבא במנחה של ערי"ש כשהי"ר ר"ח רק ביום ר', שלא יחזור להתפלל ערבית של שבת שתי פעמים כיון שאינו אומר או יעלה ויבא, ודכ"ה צריך לכיון לנדרה כדאיתא שם בשו"ע (סעיף י"א), ובשבת אין מתפללין נדרה עת"ד, וכ"כ המשנ"ב (סק"ז).

על חומותיך ירושלים

בשבילי הלכה (המשך מעמוד הקודם)

- דין מי שמסופק אם אמר ותן טל ומטר -

(י) מי שמסופק בעצמו אם אמר ותן טל ומטר או לא, עד שלשים יום מהתחלת אמירתו חזקה שלא אמר ושייך אצלו כל הדינים שנתבארו כאן, ומשלשים יום ואילך חזקה שאמר.²

(יא) אמנם אם ברור לו שבתוך התפלה קודם ברכת ברך עלינו ה' בדעתו לומר ותן טל ומטר, ולאחר זמן מופלג שלאחר התפלה חזר להסתפק אם באמת אמר כן, יש לסמוך שאמר כהלכה אפי' תוך שלשים יום³ [ודוקא בב' תנאים אלו, א', שיועד בודאי שבתוך התפלה ה' בדעתו לאומרו, ב', שנסתפק זמן מופלג אחר סיום התפלה, אבל אם נסתפק מיד אחר סיום התפלה, או כשאינו יודע אם ה' בדעתו לאומרו, צריך להזויר ולהתפלל בשלשים ימים הראשונים].

(יב) איתא בשו"ע⁴ שאם מרגיל עצמו לומר צ' פעמים ותן טל ומטר, מהני שאם מסופק אח"כ אם אמרו בשמו"ע, חזקה שאמרו אף בתוך שלשים יום, אמנם בתנאי⁵ כתב שלכתחלה לא יעשה כן לסמוך ע"ז [לחשוש לכתחלה לדעת הט"ז שחולק על השו"ע בזה], אבל מי שיועד בעצמו שהספיקות שכיחים אצלו הרבה, ומצוי אצלו שמחשבותיו טורדים אותו אחר תפלת שמו"ע אם אמר כהוגן או לא, יכול להרגיל עצמו לכתחלה, וכדעת רוב רובם של הפוסקים⁶, אמנם לכתחלה ירגיל עצמו כמאה ואחד פעמים, וכדיעבד [שהתפלל שמו"ע] אחר שהרגיל צ' פעמים בלבד, א"צ לחזור⁷, ואופן ההרגל הוא שאומר "ואת כל מיני תבואתה לטובה ותן טל ומטר לברכה"⁸ ק"א פעמים, וא"צ לומר בבת אחת ק"א פעמים, אלא יכול לחלקו למחצה ולשליש ולרביע⁹.

להערות והארות אפשר לפנות: 845 662 4936

או ע"י הפקס: 845 781 7213

ב"ה
ה'וועד למען הצלת החינוך הטהור" בארה"ק, העומדת על המשמר נגד הרוחות זרות הנושבות ומאיימת לפרוץ פירצות בגדרי החינוך הטהור, שולחת מיטב ברכותי ואיחולי לאנ"ש תושבי וויליאמסבורג וקרית יואל המשתתפים מידי שבוע בה"דאלער לשבוע" קאמפיין, שמצליחה לקבץ מידי שבוע סכום נכבד לטובת המערכה למען החינוך. ומצפים מלעזרת הציבור ביתר שאת וביתר עז כי הדבר נוגע בציפור נפשינו.
יו"ר הוועד הגה"ח ר' חיים ראטה שליט"א חבר הנהלת העדה"ח הודיע לרבני הוועד 'שומרי חומותיך ירושלים' שבשבוע זו התקיים אסיפה נחוצה של חברי הנהלת העדה החרדית ביחד עם חברי הביד"ץ ובראשם כ"ק מרן הגאב"ד עיה"ק ירושלים שליט"א, יחד עם 'חברי הוועד להצלת החינוך הטהור', ודנו בכובד ראש בהרבה פרטים העומדים על הפרק. ואי"ה בקרב הימים יודיעו אי"ה להציבור החלטות האסיפה מה שנוגע לאנ"ש שיח'.

אנן מהכא ואתון מהתם.

בהאפיס של הוועד התקיים בשבוע זו אסיפה מיוחדת עם הרב רבי חננאל שררא שליט"א מנהיג המוסדות 'עטרת יחיאל לעדת תימן', שב"ה כבר הצליחו וגם עשו פרי כשנתייסד המוסד ממש בקיבוץ קטן מאוד מעט מזועיר, וב"ה היום נמנו ביניהם יותר מד' מאות משפחות בכל גבולת הארץ ובכל מקום ומקום שהם, מתקבצים בחורים ואברכים יקרים מיוצאי תימן ומייסדים חבורות על טהרת הקודש שהתועלת מיותר לתאר. וגם הקריה שנתייסד בגדרה' לטובת המוסד הולך ומתרבה ב"ה. וכעת קמה ג"כ בית יעקב לבנות וכו', ולעומת זה המצב הגשמי נזנח מאד, והחובות למעלה מראש מוטל על צאורי הרב הנ"ל.

רבני הוועד החליטו לאזור מתנים ולעשות פעולות שונות בקרב אנ"ש לטובת המוסד. פרטים יבואו.

בברכת ברוך הבא בקבלים תושבי וויליאמסבורג בברכה את פני הרה"ג גרשון סירוטה שליט"א ראה"כ קהל עדת פרושים לרגל ביאותו לעירינו לטובת הקהילה הקדושה, ויה"ד שיצליח השם דרכיו להרמת קרן התורה.

בקריית יואל התקיים השבוע אסיפה נחוצה בבית הרה"ג רבי מאיר אליעזר פריעדמאן שליט"א ר"מ בישיבה"ק מח"ס עמוד העבודה מגדולי תלמידי הגה"ק רמ"א פריינד זי"ע גאב"ד ירושלים, לטובת המוסד "עטרת יהושע" בבית שמש העומד בנשיאות כ"ק הגה"צ רבי יהושע ראזענבערג שליט"א חבר הביד"ץ העדה החרדית ורב קרית רמ"א בבית שמש, שהמצב הגשמי של המוסד הוא קשה מנשוא. ולדאבון לבנו נחלשו כוחותיו של נשיא המוסד שליט"א ואין בכוחו לשאת בעול הקשה.

בהאסיפה הוחלט שבימים הקרובים יתקיים כינוס גדול לכל תלמידי הגאב"ד רמ"א זי"ע, ושם ידברו בהרחבה אודות החוב הגדול המוטל עכא"ל ליטול חלק בראש, ויסבירו האופן כאשר בכוחות מאוחדים יצליחו בע"ה להעמיד המוסד על כן חזק.

מקדמים אנו בברכה את פני הגה"צ המשפיע רבי צבי מאיר זילבערבערג שליט"א מגדולי המשפיעים בארה"ק שבא לטובת הביהמ"ד החדש העומד ונבנת לטובת החברות 'נחלת יעקב' בעיה"ק ירושלים.

הגה"צ הנ"ל נאמן לשיטת רבוה"ק זי"ע ועומד איתן על משמרתו שלא להנות משלטון כופרים, אף כאשר חבר כנסת המינים כבר הבטיח להעניק לו שטח לביהמ"ד לא אבה להנות מהם וממהומנם. ובוודאי שחיובא רמ"ו על אנ"ש לעמוד לימינו שיוכל להמשיך בעוה"ק להפיץ קרני אורו להמסותופפים אצלו. יהא בואו לברכה להרמת קרן התורה והחסידות.

לע"נ הרה"ח ר' ישראל ב"ר יששכר ע"ה נפטר י"ז כסלו

הגה"צ הרומ"ן שליט"א האריך בזה בספרו שרית אגלי דבש (ח"א סי' י') ומצוין שכן פסק גם הישועות יעקב (סי' קי"ז סק"ג) לגבי ותן טל ומטר [שהוא ממש נדון וידון]. אמנם לעומת זה דעת הגר"ש קלוגער זצ"ל (בשרית שנת חיים קונטרס פרט ועוללות חסובה ל"ט) שצריך לחזור ולהתפלל, וכן תהלה לדרד (אות י"ד) ומאמר מרדכי (אות י"ד) מסתפק בזה, ולמעשה מסיק הרומ"ן שליט"א שלא יחזור להתפלל, אמנם ישמע מיין שבע מהש"ץ, וכמ"ש האפי"ק מגינים (בסי' ק"ח סק"ב) וע"ש עוד בתשובת הרומ"ן שליט"א שהאריך בזה מהרבה ספרים קדמונים.

(ב) שו"ע (סי' קי"ד סעיף ח'), ואנ"ש שיש שבתו באמצע שאז אין אומרים ותן טל ומטר, אפי"ה נחשב מכלל השלשים יום, וכמו שפסק הט"ז (סק"ג) וב"פ התניא (סעיף י') והמשגיב (סק"ז), וצ"ע"ש דהגם שיש חולקים ע"ז, מ"מ ספק ברכות להקל, וע"ש בב"ה"ל (ד"ה עד) שמסופק בשנה כזה אם השלשים יום מתחיל מן ליל שבת קודש שמאז שוב אין אומרים ותן ברכה [ולפי"ז מסתיים השלשים יום בשנה זו אור ליום ב' שמונת], או דלמא השלשים יום מתחיל מן מוצאי שבת שמתחילין לומר ותן טל ומטר [ולפי"ז מסתיים השלשים יום אור ליום ג' שמונת].

(ג) משגיב (סי' קי"ד סק"ח) בשם מורו וקציעה ומגן גבורים, ועי' במ"ש הגה"צ מפאפא זצ"ל (בשרית יען יוסף ח"א סי' נ"ב) דיתכן שדין זה לא נאמר לאנשים הטורדים מאוד בעניני משא ומתן ומחשבתם מלא מטרתו בכל עת התפלה, ע"ש.
(ד) סי' קי"ד סעיף ט'.
(ט) סעיף י"א במוסגר.

(ז) הגמ"א (סי' קי"ד סק"ג), ושרית נודע ביהודה (הובא בעשרי תשובה סק"ט) וחת"ס (אור"ח סי' כ') ועוד פוסקים רבו מלמנט ולכשון הבה"ל (סי' קי"ד סעיף ט' ד"ה אם) עי' בהגר"א שחולק וכו' וגם בט"ז מפסק על פסק זה, ושאר כל האחרונים רובם וכמעט כולם העתיקו את דברי השו"ע להלכה" עכ"ל וז"ל החיי אדם (כלל כ"ד דין ט') "וכן ראוי לעשות בזמן הזה שמתפללין בעוה"ר בלא כוונה ומצוי להסתפק, בכדי שינצל מברכה לבטלה" עכ"ל, וגם בא"א מבוטשאטש (סי' קי"ז סעיף ד') שכתב שהוא עצמו חזר על אמירת ותן טל ומטר צ' פעמים ע"ש.

(יז) כ"כ בתשובת חתם סופר (אור"ח סי' כ') הובא להלכה במשגיב (סק"א).
(יח) משגיב (סי' קי"ד סק"מ) שאינו מתחיל מתחלת ברך עלינו, וכ"כ באורחות חיים (סי' תפ"ו סק"ג) בשם ספר מאורי אור ע"ש וכע"ז כתב הדרד החיים (בהלי' שמונ"ע דין מ"ב) לגבי מוריד הגשם שמתחיל מן מחי' מתים אתה, וע"ש מ"ש בזה הא"ר (סי' קי"ד סק"ב) בשם הגהות סמ"ק ע"ש.
(יט) עי' במשגיב (סי' קי"ד סק"ב) בשם השע"ת שכתב שיכול להרגיל עצמו מ"ה פעמים בבת אחת ומ"ה פעמים ע"ה תפלות שבחמשה עשר יום ע"ש, וה"ה בשאר אופני חלוקה.

מוצש"ק פרשת וישלח מתחילין לומר ותן טל ומטר

כל הזכויות שמורות © על פי דין תח"ק אנו אוסרים להעתיק בכל אופן שהוא מאמרים שלמים או חלקם שנדפסו בגליונינו בלי רשות כתב מהמערכת הרוצה לנדב גליון. לפרסם מודעות, להאיר ולהעיר, יתקשר עם המערכת: 0153 - 781 (845)

Mailing Address: Mayones His. 51 Forest Rd. Unit 316 Suite #14 Monroe N.Y. 10950